

Η ΙΔΡΥΣΗ 1893

Ο Εθνικός Γυμναστικός Σύλλογος ιδρύθηκε στις 23 Μαΐου 1893 από ομάδα φιλάθλων - μελών του Πανελληνίου Γ.Σ. που πίστευαν πρώτιστα στην ανάγκη επαρκούς υποδομής και δημιουργίας καταλλήλου Γυμναστηρίου, και κατά δεύτερο λόγο στην οργάνωση αγωνιστικών επιδείξεων των οποίων μαχητικός λάτρης ήταν ο Πρόεδρος του Πανελληνίου Συλλόγου Ιωάννης Φωκιανός.

Κύριοι ιδρυτές του υπήρξαν οι κ.κ. Τρ. Τριανταφυλλόπουλος, Ι.Σιώρης, Στ. Βούρος, Νικ. Αθανασιάδης, Αλεκ. Δεμερτζής, Α. Ζίννης, Κ. Δεμερτζής και άλλοι. Πρώτος Πρόεδρος του Συλλόγου διετέλεσε ο Στ. Φραγκιαδής.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΦΡΑΓΚΙΑΔΗΣ
Α^{ος} ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΘΝΙΚΟΥ Γ.Σ.
1893

Είναι σαφής ο διαχωρισμός των δύο ομάδων κατά την έκφραση του Ι. Χρυσάφη - αφ' ενός η αντίληψη των "Αγωνοφίλων" και αφ' ετέρου η αντίληψη των "πραγματιστών" και να πως περιγράφει ο ίδιος ο Ι. Χρυσάφης την ίδρυση του Εθνικού Γ.Σ. και του Γυμναστηρίου του, μετά τις τεχνικές ατέλειες και το οικονομικό ναυάγιο των αγώνων του 1893. (Οι Σύγχρονοι Διεθνείς Ολυμπιακοί Αγώνες, Τόμος Α' σελ. 154-155).

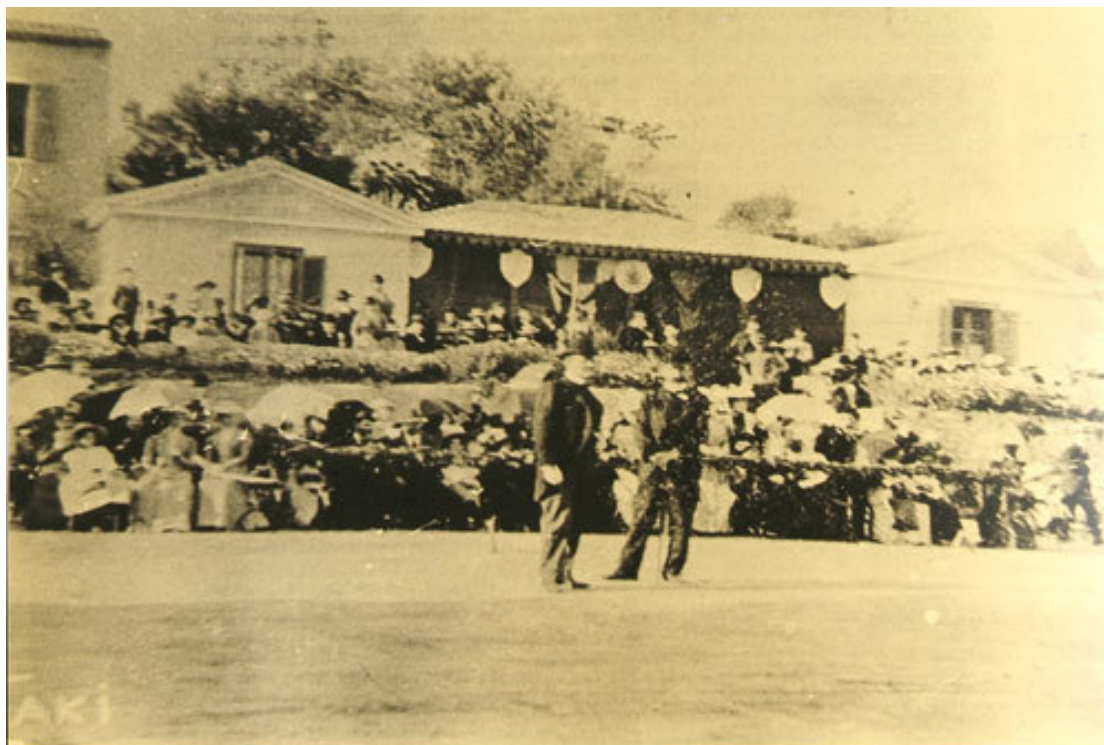
«Ευθύς μετά την τέλεσιν των αγώνων τούτων, οι οποίοι εξήντησαν και δια δευτέραν φοράν το πενιχρόν ταμείον του Συλλόγου και ηνάγκασαν μάλιστα τον Φωκιανόν να καταβάλη ο ίδιος εκ των οικονομιών του αρκετάς χιλιάδας δραχμών δια να καλύψη τας αναληφθείσας δαπάνας, οι εκ των μελών του Συλλόγου αντίθετοι προς την εορταστικήν ταύτην κατευθύνων και υποστηρίζοντες την ανάγκην της ιδρύσεως μεγάλου και πλήρους γυμναστηρίου, της μορφώσεως των γυμναστών και της διαρρυθμίσεως του συστήματος της γυμναστικής, απεχώρησαν εκ του Πανελληνίου και ίδρυσαν τον Εθνικόν Γυμναστικόν Σύλλογον, ο οποίος εντός του πρώτου μηνός από της συστάσεώς του, κατόρθωσε να ιδρύση ίδιον γυμναστήριον εν τη οδό Κηφησίας, εκεί όπου ευρίσκεται σήμερα το μέγαρον Στ. Παντια Ράλλη. Το πρώτον εκείνο γυμναστήριον του Εθνικού, διετηρήθη επί δωδεκαετίαν, μέχρι του 1905, οπότε πωληθέντος του γηπέδου του μετεφέρθη εις τον παριλίσσιον χώρον όπου ευρίσκεται σήμερα. Η ομαδική δε εκείνη αποχώρησις σημαντικού αριθμού μελών, μεταξύ των οποίων υπήρχον και πολλοί εκ των πρώτων Ιδρυτών του Πανελληνίου, καθώς και άλλοι κατέχοντες αρίστην εν τη κοινωνία θέσιν και η υπ' αυτών ίδρυσην νέου γυμναστικού σωματείου και ιδίου γυμναστηρίου, ηνάγκασαν τ' απομείναντα μέλη του Πανελληνίου, να εντείνουν και αυτά τας προσπάθειάς των δια την ίδρυσην γυμναστηρίου και να μη επαναλάβουν τους αγώνας το προσεχές έτος».

ΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ

Στις 9 Ιουνίου 1893, ξεκινάει η ιστορική πορεία του Εθνικού Γ.Σ. με την πρώτη συνεδρίαση του Δ.Σ. που έγινε στο σπίτι του πρώτου Προέδρου του Συλλόγου Στ. Φραγκιάδη. Πρώτο μέλημα του Δ.Σ., η σύνταξη ειδικού κανονισμού λειτουργίας. Το κείμενο του πρώτου πρακτικού του Δ.Σ. :

«1η συνεδρία 9ης Ιουνίου 1893. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου του Εθνικού Γυμναστικού Συλλόγου οι κ.κ. Στ. Φραγκιάδης, πρόεδρος, Θ. Φιλαδελφεύς, αντιπρόεδρος, Κ. Στέφανος σύμβ., Αλεξ. Δεμερτζής, ταμίας και Ιωάν. Σιώρης γραμματεύς, τη προσκλήσει του κ. προέδρου, συνήλθον εν τη οικία αυτού περί ώραν 10ην π.μ. Απαρτίας δε γενομένης το διοικητ. συμβούλιον συμφώνως τω κανονισμώ, ανέθηκε την σύνταξιν ειδικού κανονισμού τω κ. Αλ. Δεμερτζή και απεφάσισε να

συνέλθει μετά τέσσερας ημέρας προς θεώρησιν αυτού, τω δε γραμματεϊ να υποβάλη εις την προσεχή συνεδρίαν πίνακα εξόδων προς τύπωσιν διπλοτύπων, κανονισμού κλπ. Μεθ'ο λύεται η συνεδρία περί ώραν 12ην. Ο πρόεδρος Στ. Φραγκιάδης, ο γραμματεύς Ι. Σιώρης».

Φωτογραφικό ντοκουμέντο
από το πρώτο γυμναστήριο του Εθνικού (1894)

Ο κανονισμός του Γυμναστηρίου

Η κινητήρια ηθική δύναμη και η φιλοσοφία των ανθρώπων που δημιούργησαν τον Σύλλογο ήταν η λειτουργία γυμναστηρίου, ως προϋπόθεση ανάπτυξης και προσφοράς στο κοινωνικό σύνολο.

Πρώτη λοιπόν προτεραιότητα το Γυμναστήριο και ο απαραίτητος μηχανισμός λειτουργίας του "Ο Κανονισμός".

Στην συνεδρίαση της 27ης Νοεμβρίου του 1893, με προεδρεύοντα τον αντιπρόεδρο του Συλλόγου Θ. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΑ, ο επόπτης των ασκήσεων κ. Τ. Τριανταφυλλόπουλος υπέβαλε "αυτοπροσώπως" το πρώτο κανονισμό του Γυμναστηρίου, ο οποίος ενεκρίθη από το Δ.Σ. Ο κανονισμός αποτελείται από 17 άρθρα. Στα άρθρα μεταξύ άλλων προβλέπεται :

- Η λειτουργία του Γυμναστηρίου από της Ανατολής μέχρι της Δύσεως με δίωρη διακοπή 12-14.

- Οι ασκούμενοι ήταν χωρισμένοι σε δύο κατηγορίες, τα τακτικά μέλη και τους εταίρους.
- Για την αποφυγή τριβών, απαγορευόταν κάθε πολιτική ή οποιαδήποτε θορυβώδης συζήτηση.
- και τελείωνε με το άρθρο : «πάντα τα μέλη του συλλόγου, ενδιαφερόμενα υπέρ της αξιοπρεπείας και της ευοδώσεως του έργου του συλλόγου δέον να καταβάλλωσι πάσαν προσπάθειαν, προς ακριβήν τήρησιν του παρόντος κανονισμού».

Τα εγκαίνια του Γυμναστηρίου

Η ολοκλήρωση των έργων στο Γυμναστήριο του Εθνικού Γ.Σ. επί της Λ. Κηφισίας δρομολόγησε και τα εγκαίνιά του.

Το Δ.Σ. στη συνεδρίαση της 12ης Μαΐου 1894 ανέθεσε στον αντιπρόεδρό του Θ. Φαληρά να εκφωνήσει τον πανηγυρικό της ημέρας. Εκλήθησαν διάφορα σωματεία στα εγκαίνια ώστε να δημιουργηθεί κάποιος δεσμός μεταξύ τους. Στα χρόνια που ακολούθησαν, το πρώτο Γυμναστήριο του Εθνικού Γ.Σ., όπως φυσικά και το δεύτερο στη σημερινή του θέση, αναπτύχθηκε σε χώρο αθλητικού δυναμισμού, αστείρευτη πηγή ανάδειξης αθλητών, αλλά και σε κέντρο σύζευξης του Αθλητισμού με τον Πολιτισμό.

Την διεύθυνση του Γυμναστηρίου εκείνη την περίοδο είχε ο ακαταπόνητος γυμναστής Κ. Πιέτρης.

"Τα Τήνια" ορόσημο στην πορεία για την Ολυμπιάδα της Αθήνας το 1896.

Το 15Αύγουστο του 1895 στο νησί της Μεγαλόχαρης, ο Εθνικός Γ.Σ. διοργάνωσε τα "Τήνια". Αγώνες Πανελληνίου χαρακτήρα που συμπεριλάμβαναν τα περισσότερα των καλλιεργούμενων τότε αθλημάτων. Η σκέψη συνδυασμού αγώνων με μεγάλες θρησκευτικές εορτές, όπως ακριβώς γίνονταν στην αρχαιότητα συνέβαλλε στην ανύψωση του ηθικού όλων των Ελλήνων και στην κινητοποίηση των αθλητικών σωματείων, του απανταχού ελληνισμού.

Πρέπει να επισημάνουμε ότι χάρις στην κατανόηση και την προθυμία του Δήμου της Τήνου και της Επιτροπής του Πανελληνίου Ιερού Ιδρύματος της Παναγίας, που ανέλαβαν όλα ανεξαιρέτως τα έξοδα, πραγματοποιήθηκαν οι αγώνες.

Ο Εθνικός Γ.Σ. έκανε το μεγάλο άνοιγμα. Έφερε το μήνυμα της αθλητικής άμιλλας στην περιφέρεια. Οι οργανωτικές δυσκολίες, σημαντικές. Όλα έπρεπε να δημιουργηθούν στην Τήνο εκ του μηδενός. Το Δ.Σ. του Εθνικού Γ.Σ., τον Μάιο του 1895, ανέθεσε στον Δντή του Γυμναστηρίου του Ιωάννη Χρυσάφη και στον μηχανικό Αντ. Σκόκο την τεχνική οργάνωση. Οι αγώνες εκτελέστηκαν σε στάδιο 250 μ. στη θέση "Πασσα ακρωτήρι".. Ο Εθνικός Γ.Σ. είχε την πολυπληθέστερη αποστολή από

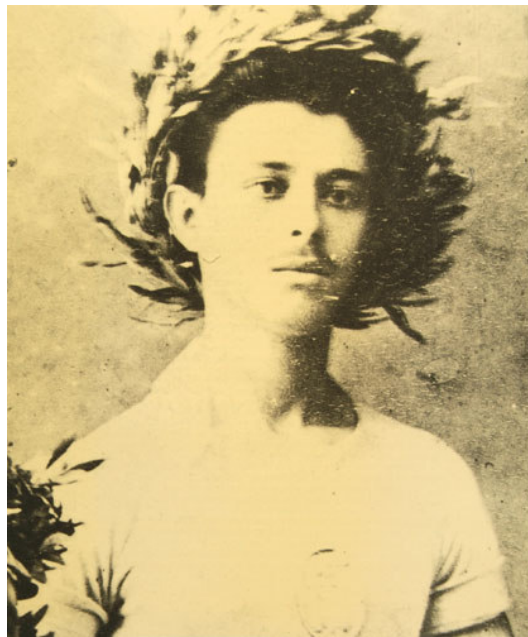
25 αθλητές. Στα "Τήνια" για πρώτη φορά στον ελληνικό χώρο δόθηκε εκκίνηση δρόμων με πιστόλι, και χρησιμοποιήθηκαν κανονικοί, κατά τα διεθνή πρότυπα, δίσκοι και σφαίρες. Επίσης νέοι κανονισμοί ίσχυσαν για την Ελληνορωμαϊκή Πάλη και την Άρση Βαρών.

Ο Τήνιος γυμναστής και αργότερα δικηγόρος, μαζί με τον Ιωάννη Χρυσάφη, ήταν η ψυχή των αγώνων.

Τα "Τήνια" ήταν το πρώτο προ-ολυμπιακό βήμα στην προετοιμασία και το λαμπρό ορόσημο που τοποθέτησε ο Εθνικός Γ.Σ. στην όλη πορεία του Ελληνικού Αθλητισμού.

Ο Εθνικός Γ.Σ. στην Ολυμπιάδα του 1896

Στο Γυμναστήριο του Εθνικού Γ.Σ., παρ' όλες τις τεχνικές και οικονομικές δυσκολίες, οι αθλητές του Συλλόγου προετοιμάζοντο όσο ήταν δυνατόν καλύτερα εν όψει της Ολυμπιάδας. Η ομάδα του Εθνικού Γ.Σ., η οποία έλαβε μέρος στους Ολυμπιακούς αγώνες του 1896 στην Αθήνα, αποτελείτο από 12 αθλητές.

Ι. Μητρόπουλος πρώτος Ολυμπιονίκης στους κρίκους και στην ομάδα δίζυγου - Θ. Ξενάκης δεύτερος στην αναρρίχηση σε σχοινί και ομάδα δίζυγου - Δ. Λούνδρας τρίτος ομάδα δίζυγου - Φ. Καρβέλας τρίτος στην ομάδα δίζυγου - Ε. Δαμάσκος τρίτος στο άλμα επί κοντώ - Ι. Θεοδωρόπουλος τέταρτος στο άλμα επί κοντώ - Γ. Παπασιδέρης τρίτος στη σφαιροβολία, τέταρτος στην άρση βαρών και πέμπτος στη δισκοβολία - Α. Χαλκοκονδύλης τέταρτος στο μήκος, πέμπτος στα 100 μ. και έκτος στο τριπλούν. Επίσης έλαβαν μέρος οι Κατραβάς κολύμβηση 100, 500 μ., Θ. Κοντος

κολύμβηση 100, 500, 1200 μ., Γ. Γρηγορίου στον Μαραθώνιο και Αθ. Σκαλτσογιάννης στο τριπλούν και στα 110 εμπόδια.

Ο ρόλος του Εθνικού Γ.Σ. στην ίδρυση του ΣΕΓΑΣ

Ο ΣΕΓΑΣ ιδρύθηκε το 1897. Ένας από τους Συλλόγους που υπογράψανε το σχετικό πρακτικό στο αθλητικό συνέδριο ήταν και ο Εθνικός Γ.Σ. Λίγοι όμως γνωρίζουν και εκτιμούν ότι η ιδέα του ΣΕΓΑΣ ή ΣΕΑΓΣ όπως ήταν η πρώτη ονομασία, κυοφορήθηκε στους κόλπους του Εθνικού Γ.Σ. Όπως γράφει ο Ι. Χρυσάφης, η σκέψη για την συνεργασία των μεγάλων συλλόγων της εποχής, Π.Γ.Σ., Εθνικού Γ.Σ., Παναχαϊκού Γ.Σ. Πατρών, είχε μορφή προσέγγισης κατά τις συναντήσεις και την αλληλογραφία του Ι.Χρυσάφη με τον Αρισ. Πετμεζά, γυμναστή και πρωταθλητή του Παναχαϊκού, για την οργάνωση αγώνων στην Πάτρα εν όψει των Ολυμπιακών.

Στις 20 Φεβρουαρίου 1895 σε μία συνάντηση των εκπροσώπων των σωματείων αυτών στην Πάτρα, αλλά και του νεοσυσταθέντος Παναιτωλικού του Αγρινίου, μεταξύ των άλλων θεμάτων, υπεγράφη και πρακτικό συμφωνίας των πέντε συλλόγων, όπως συσταθεί ένας Σύνδεσμος όλων των ελληνικών σωματείων αθλήσεως και την απόφαση όπως επιδιώξουν την πραγματοποίηση της ιδέας των, με ευρύτερη συνεννόηση και συμφωνία.

Από τον Εθνικό Γ.Σ. το πρακτικό υπέγραψαν ο Πρόεδρος Λ. Μπέλος και ο Γ. Γραμματέας Γ. Σιώρης, θέλοντας να δείξουν τη σπουδαιότητα της ίδρυσης αυτού του Συνδέσμου.

Κατά την τέλεση των αγώνων "Τήνια" η ιδέα περί συνδέσμου γυμναστικών σωματείων, ξαναήρθε στην επιφάνεια κατά τις συναντήσεις και τα γεύματα των εκπροσώπων των σωματείων που έπαιρναν μέρος στην εκδήλωση.

Ο Ι. Χρυσάφης γράφει ότι «συγκέντρωσιν όλως φυσικώς επελθούσα πραγματική συναδέλφωσις αθλητών με έπεισεν ότι ήτο και η περίστασις κατάλληλος δια την ίδρυσιν μιας Ενώσεως των Ελληνικών Γυμναστικών Σωματείων κατά το πρότυπο των ξένων τοιούτων. Την σκέψιν μου αυτήν ανεκοίνωσα εις το Συμβούλιον του Εθνικού, το οποίον την απεδέχθη μετ' ενθουσιασμού, κατά δε την ευθύς μετά τα Τήνια συγκληθείσαν ετήσιαν γενικήν συνέλευσιν των μελών, τον Σεπτέμβριον του 1895, μ' εξουσιοδότησε να προβώ εις σχετικά διαβήματα προς τους λοιπούς συλλόγους δια την πραγματοποίησιν της Ενώσεως. Την απόφασιν ταύτην του Εθνικού ανεκοίνωσα κατά καθήκον πρώτον εις τον Φωκιανόν, ο οποίος από της εποχής της τελέσεως των Τηνίων επεσκέπτετο συχνά τον Εθνικόν και παρηκολούθει με ενδιαφέρον την κίνησιν του γυμναστηρίου, ούτος δε την απεδέχθη προθύμως και αποφασίσαμεν όπως αφού εγώ πρώτον συνεννοηθώ οριστικώς με τα δύο Σωματεία των Πατρών, αναλάβει εκείνος κατόπιν, μεταβαίνων επιτοπίως, να επισημοποιήση το

πράγμα. Τούτο δε και εξετελέσθη υπ' αμφοτέρων και ούτω εγένοντο ήδη από Σεπτεμβρίου 1895, αι πρώται διαπραγματεύσεις δια την ίδρυσιν του Συνδέσμου Ελληνικών Γυμναστικών και Αθλητικών Σωματείων, την οριστικώς πραγματοποιηθείσαν βραδύτερον υπό του Πανελληνίου Γ.Σ., τον Ιανουάριον του 1897».

Ο Ιωάννης Χρυσάφης στις ρίζες του Εθνικού Γ.Σ.

Ο Ι. Χρυσάφης γεννήθηκε στην Αθήνα το 1873 και πέθανε το 1932. Με την ισχυρή προσωπικότητά του, τις γνώσεις και την κατοχή ξένων γλωσσών, τον δυναμισμό στην υποστήριξη των ιδεών και των προτάσεών του, τις εισηγήσεις για νέους ορίζοντες της Γυμναστικής και Σωμαστικής, σφράγισε την Ελληνική αθλητική ζωή για περισσότερα από σαράντα χρόνια.

Σπούδασε μαθηματικά και φοίτησε στη Σχολή Γυμναστών κατά την τελευταία δεκαετία του 19ου αιώνα. Το 1899 μετέβη για ανώτερες σπουδές - ως υπότροφος - στη Σουηδία, Γερμανία, Ελβετία και Δανία και επέστρεψε στην Ελλάδα το 1903. Μαζί με τον άλλο Ολυμπιονίκη στο δίζυγο του Εθνικού Γ.Σ. Φίλιππο Καρβελά, καθιέρωσαν την Σουηδική Γυμναστική.

Ι. ΧΡΥΣΑΦΗΣ

Από το 1910 μέχρι το 1919 διετέλεσε επιθεωρητής της Γυμναστικής και στην συνέχεια ανέλαβε την διεύθυνση του νεοϊδρυθέντος τμήματος Σωματικής Αγωγής του Υπουργείου Παιδείας.

Ο Ιωάννης Χρυσάφης ανέπτυξε πρωτοποριακή δραστηριότητα στα χρόνια που ο Εθνικός Γ.Σ. έβαζε τα θεμέλια πάνω στα οποία χτίστηκε ένας από τους κορυφαίους συλλόγους της χώρας. Ο Ι. Χρυσάφης ήταν εκείνος που γύμνασε και προτόνησε την ομάδα από νεαρούς αθλητές του Εθνικού Γ.Σ. που κατέλαβε την τρίτη θέση στο ΟΜΑΔΙΚΟ ΔΙΖΥΓΟ στην πρώτη Ολυμπιάδα του 1896. Η φιλοσοφία του Ι. Χρυσάφη από την οποία διαπνέεται ακόμη και σήμερα ο ιστορικός Εθνικός Γ.Σ., σχετικά με την αξία της διάδοσης του αθλητισμού και της σωμαστικής στο λαό συνοψίζεται στα όσα είπε στο πρώτο Πανελλήνιο Γυμναστικό Συνέδριο το 1897, οπότε και αποφασίσθηκε η ίδρυση του ΣΕΓΑΣ, τότε ΣΕΑΓΣ. Είπε ο Χρυσάφης :

«Εύχομαι να μη αξιωθή η Ελλάς εις καμμίαν Ολυμπιάδα ν' αποκτήσει Ολυμπιονίκας, φθάνει μόνον όλα τα εκατομμύρια των Ελλήνων, ελευθέρων και αλυτρώτων, να συρρέουν εις τα γυμναστήρια δια να γυμνασθούν και όχι μόνον δια να βλέπουν τους πρωταθλητάς και να ενθουσιάζωνται δια ξένους θριάμβους, άμοιροι αυτοί τελείως πάσης ασκήσεως. Εις την Πατρίδα μας και μέχρις ότου συμπληρώση την Εθνικήν της αποκατάστασιν αλλά και μετ' αυτήν, χρειάζονται πολυπληθείς λαϊκαί μάζαι, υγιείς, πειθαρχικαί, ρωμαλέαι και φρονηματισμέναι και δια την πραγματοποίησιν των εθνικών πόθων και δια την διάνοξιν νέων οδών πολιτισμού και ουχί ολίγαι αθλητικαί διασημότητες, προσφέρουσαι ανά τετραετίαν μίαν εφήμερον δόξαν, μη δυναμένην ποτέ να ισοφαρίση τα κολοσσιαία αποτελέσματα της γενικής όλων ανεξαιρέτως των πολιτών σωματικής αγωγής».

ΕΝΑΣ ΘΕΣΜΟΣ ΓΕΝΝΙΕΤΑΙ

Ο σπόρος μιας ωραίας πρωτοβουλίας πέφτει, στο γόνιμο έδαφος του συλλόγου στην πρώτη συνεδρίαση του Δ.Σ. κατά το νέος έτος 1898 ο πρόεδρος Α.Κορδέλας υποβάλλει «την πρότασιν όπως τελεσθώσιν εν τω γυμναστηρίω ημών κατά το έαρ αγώνες παιδών και εφήβων εκ των μελών και εταίρων του συλλόγου, όπερ κατ' αρχήν γίνεται δεκτός και ανατίθεται εις τους κ.κ. Τριανταφυλλόπουλον, Δεμερτζήν και Αθανασιάδην όπως, συν τω προέδρω, σκεφθούν και συννενοηθούν μετά του διευθυντού του γυμναστηρίου (Ι. Χρυσάφη) περί των λεπτομερειών και της ημέρας τελέσεως των αγώνων».

Αυτή είναι η - με ημερομηνία 15 Ιανουαρίου 1898 - η ληξιαρχική πράξη γέννησης ενός θαυμάσιου θεσμού (των Παιδοεφηβικών αγώνων) τέκνου της δημιουργικής ανησυχίας των ανθρώπων του Εθνικού.

Στο μεταξύ το γυμναστήριο του ΕΓΣ ανοίγεται στην άσκηση των μαθητών, θεμελιώδες στοιχείο ανάπτυξης. Στην αμέσως επόμενη συνεδρίαση ο Ι. Χρυσάφης αξιοποιώντας την απόφαση του Δ.Σ. υποβάλλει πρόγραμμα για τους αγώνες Παίδων και Εφήβων, με διάφορα αγωνίσματα προσαρμοσμένα στις ψυχσωματικές

δυνατότητες των νεαρών αθλητών που χωρίζονται σε τρεις "σειρές" (κατηγορίες ηλικίας), δηλαδή, Παμπαίδων 12-14, Παίδων 14-16, Εφήβων 16-18 ετών.

Τρία κείμενα της εποχής είναι εύγλωττα και της σημασίας της προσπάθειας αλλά και της αναγνώρισης από τον Τύπο και την Κοινωνία, γενικότερα.

1) Καινοτομίαν άλλην ην πρώτος εισήγαγεν ο Εθνικός έχομεν τους Αγώνας των Παίδων και Εφήβων, ους το πρώτον ετέλεσε κατά το έτος 1898 και τελεί κατ' έτος έκτοτε, όπερ λαμπρά έσχε τα αποτελέσματα δια την αγάπην των Παίδων και των Εφήβων προς την Γυμναστικήν και τον Αθλητισμόν.

2) Επίσης κατά το αυτό έτος ετελέσθησαν εν τω Γυμναστηρίω του Συλλόγου οι Α' εφηβικοί αγώνες ους ο Σύλλογος έκτοτε τελεί κατ' έτος καθιερώσας αυτούς ως ετησίαν εορτήν του ης έπεται θαυμασία εκδρομή ψυχαγωγική ολοκλήρου του Συλλόγου. Οι διακριθέντες δε κατά τους πρώτους εκείνους εφηβικούς αγώνες συνεχίσαντες μετά ταύτα την προπόνησιν διατηρήσαντες την υπεροχήν των επί σειράν ετών. Τοιούτοι δε ήσαν οι κ.κ. Άγγελος Φέτσης, Α. Χαλκοκονδύλης, Π. Παρασκευόπουλος, Κ.Δάβαρης, Ν. Μπελόκας, Ι. Μητρόπουλος και άλλοι.

3) Ο Εθνικός Γυμναστικός Σύλλογος ενθαρρυνθείς εκ της λαμπρής ταύτης επιτυχίας και συνειδώς την αρίστην επίδρασιν των τοιούτων αγώνων επί της εν γένει προόδου της σωματικής ασκήσεως απεφάσισε, να τελή τούτους ετησίως ανά παν έαρ μη φειδόμενος ούτε μόχθων ούτε δαπανών εν τη εκτελέσει του όντος εθνικού του σκοπού.

Εξ άλλου ο ΕΓΣ επιδιώκοντας τη συνεχή δραστηριοποίηση των αθλητών του οργάνωσε στις 2-3 Μαΐου 1898 εσωτερικούς αγώνες με διακριθέντες τους Σέεμαν (δίζυγο), Γαρδέλη (έφηβο), Γ. Μάνεση στην άρση βαρών με τα δύο χέρια (εξελίχθηκε στον καλύτερο αρσιβαρίστα της εποχής), τον επίσης αρσιβαρίστα Αδριανό, τους παλαιστής Τσερέπη και Καραλή καθώς και τον δρομέα των 12.000 μ. Μπελούλη.

Την οργάνωση των παιδοεφηβικών αγώνων και των εσωτερικών είχε ο Ιωάννης Χρυσάφης. Δύο χρόνια ακριβώς μετά την πρώτη συνεδρίαση του πρώτου Δ.Σ. του συλλόγου ανατίθεται σ' αυτή τη νέα δυναμική μορφή του ελληνικού Αθλητισμού και της Γυμναστικής, με τολμηρές ιδέες και άκαμπτο φρόνημα, η διεύθυνση του γυμναστηρίου με μηνιαία αντιμισθία 120 δρχ. (15.6.1894). Την γενική εποπτεία του γυμναστηρίου είχε ο σύμβουλος Οικονομίδης. Στην εποχή εκείνη, στενοί ήσαν και οι δεσμοί του συλλόγου με τον μεγάλο ευεργέτη Ανδρέα Συγγρό. Ανακηρύσσεται μεγάλος ευεργέτης. Εξ άλλου, η Ε.Ο.Α. διέθεσε στον ΕΓΣ δρχ. 750 για την καλύτερη προετοιμασία του ανθρώπινου δυναμικού του.

ΜΥΗΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΤΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΘΝΙΚΟ

Ο ΕΓΣ ανάμεσα στις τόσες άλλες περγαμηνές του, έχει να προβάλλει και το ότι είναι ο σύλλογος που έκανε γνωστούς στους Έλληνες τους κανονισμούς του Ποδοσφαίρου και τους εμύησε έτσι, στο δημοφιλέστατο στην συνέχεια άθλημα.

Πώς; Όταν έγινε γνωστό, λίγες ημέρες πριν από την έναρξη της Ολυμπιάδας συγκεκριμένα στις 5 Μαρτίου, ότι τέσσερις ξένοι ποδοσφαιρικοί σύλλογοι εκδηλώσανε πρόθεση να αποστείλουν τις ομάδες τους στην Αθήνα, η Κεντρική Επιτροπή της Ολυμπιάδας συμπεριέλαβε και το ποδόσφαιρο στο πρόγραμμα! Μάλιστα τυπώθηκαν στα γαλλικά και οι κανονισμοί της παιδιάς. Έτσι, το ποδόσφαιρο μπήκε στους Ολυμπιακούς. Τελικά στην Ολυμπιάδα του 1896 δεν έγιναν ποδοσφαιρικοί αγώνες, αλλά σ' εκείνη του 1900 στο Παρίσι υπό μορφή συλλόγων. (Στον τελικό του 1900 η αγγλική Απτον Πάρκ, νίκησε την γαλλική U.S.F.A., ενώ στην τρίτη θέση ήταν η βελγική "Γιουνιβέρσιτατς Σπόρ").

Αν όμως οι αθηναίοι δεν είδαν στην Ολυμπιάδα του 1896 ποδόσφαιρο, (μόνο αγώνα επίδειξης) αυτό δεν σημαίνει ότι το αγνοούσαν. Το γνώριζαν χάρη στον Εθνικό με την έννοια των κανονισμών. Ο ΕΓΣ από τα πρώτα, κιάλας, βήματα του είχε δώσει (κατά Χρυσάφη) την πρόβλεψη σημασίας εις τα αθλοπαιδιάς, διοργάνωνε δε συχνότατα εκδρομάς των εταίρων αυτού, κατά τας οποίας επαίζοντο πλείσται όσαι παιδιαί, αρχαίαι και νεώτεραι, ελληνικαί και ξέναι, μεταξύ των οποίων και η ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΣΙΣ. Και όχι μόνο αυτό αλλά το 1895 με τη φροντίδα ενός φωτισμένου και δραστήριου εκπαιδευτικού, του γραμματέα του Ι. Σιώρη (που άφησε εποχή στη Δημοτική Εκπαίδευση ως πρωτοπόρος στην άθληση των παιδιών του δημοτικού), είχε φροντίσει ο γνωστός εκδοτικός οίκος Σαλίβερου, να τυπώσει ένα μικρό βιβλίο που περιελάμβανε περιληπτικά τους Κανονισμούς του Ποδοσφαίρου όπως τους είχε μεταφράσει στα ελληνικά ο φίλαθλος ομογενής του Λονδίνου Α.Θ. Βλαστός που τότε βρισκόταν στην Αθήνα. (Ο Βλαστός είναι ο πρώτος που παρουσίασε το ποδόσφαιρο στην ελληνική γλώσσα). Και όπως καταθέτει ο Ι. Χρυσάφης "με το μικρόν εκείνο φυλλάδιον του Εθνικού Γ.Σ., εμυήθησαν δια πρώτην φοράν εις την ποδοσφαίρισιν, οι φίλαθλοι των Αθηνών" (Ο Χρυσάφης είναι εκείνος που είτε με φυλλάδια είτε με μεταφράσεις σε έντυπα, όπως η Ποδηλατική και Αθλητική Επιθεώρησις της Ανατολής, έκανε γνωστούς στους Έλληνες τους κανονισμούς των παιδιών, όπως το μπάσκετ, πολύ πριν εισαχθούν αγωνιστικά).

Το 1988 ο Χρυσάφης μετέφρασε τους επίσημους κανονισμούς του Ποδοσφαίρου "μετά λεπτομερέστατης περιγραφής των κυριωτάτων φάσεων της παιδιάς, έδωσεν εις αυτούς (τους φίλαθλους και παίκτες) τελειότεραν ιδέαν της όλης διεξαγωγής της και διευκόλυνε την συγκρότησιν των ελληνικών πρώτων ομάδων και την τέλεσιν των πρώτων εν Νέω Φαλήρω ποδοσφαιρικών συναντήσεων".

Η πρωτοπορεία του ΕΓΣ στη διάδοση του ποδοσφαίρου δεν επιδέχεται ιστορική αμφισβήτηση. Στην πολυσέλιδη πραγματεία του περί ελληνικού και ξένου ποδοσφαίρου ο Οδυσσεάς Τσούτσος καθηγητής Σωματικής Αγωγής ("Μεγάλη Εγκυκλοπαίδεια του Αθλητισμού" Τάκη Μιχαηλίδη, εκδ. Τ. Δρακοπούλου Αθήνα 1961,) γράφει :

«Οι πρώτοι σπόροι του ποδοσφαίρου στην Ελλάδα ρίχθηκαν στην Αθήνα, Πειραιά, Θεσσαλονίκη, Σμύρνη και Κων/νπολη που υπήρξαν τα κέντρα από τα οποία ξεκίνησε το ποδόσφαιρο. Ο Εθνικός ΓΣ και αργότερα ο ΠΓΣ στην Αθήνα, ο Πειραιϊκός Σύνδεσμος στον Πειραιά, η "Ουνιόν Σπορτίβ" στην Θεσσαλονίκη, ο Πανιώνιος και ο Απόλλων στην Σμύρνη, και η "Πέρα Κλούμπ" (η σημερινή ΑΕΚ Αθηνών) στην Κων/πολη, εκαλλιέργησαν και διέδωσαν το ποδόσφαιρο με πρωτόγονα στην αρχή μέσα και παρά την αντίδραση μεγάλης μερίδας της κοινωνίας, η οποία έβλεπε το νέο άθλημα με κάποια δυσπιστία και μπορούμε να πούμε με αντιπάθεια....».

(Στις αρχές Απριλίου του 1899 ο ΣΕΑΓΣ - ΣΕΓΑΣ προκήρυξε αγώνες "ποδοσφαιρίσεως". Ο ΕΓΣ απεφάσισε να λάβει μέρος με καταβολή δικαιώματος συμμετοχής 25 δρχ.).

Το 1906 διεξήχθησαν οι πρώτοι Πανελλήνιοι αγώνες με δύο αντιπάλους τον Πανελλήνιο Γ.Σ. και τον Εθνικό Γ.Σ. με νικήτρια ομάδα του ΕΓΣ (3-0).

ΣΤΗΝ ΑΥΓΗ ΤΟΥ 20ου ΑΙΩΝΑ

Στην αυγή του νέου αιώνα - του 20ου - ο Εθνικός έκανε μια παρουσία - ορόσημο τόσο από αθλητικής, όσο και κοινωνικής πλευράς. Άνοιξε το δρόμο για τον αθλητισμό γυναικών με μια ενέργεια απόλυτα πρωτοπορειακή. Συμπεριέλαβε στο ΔΣ τρεις διακεκριμένες αθηναίες που είναι τα πρώτα γυναικεία διοικητικά στελέχη. Ιουλία Π. Καλλιγά, Αγγελική Π. Κουντουριώτη και Βιργινία Η. Αγελάστου. Δεν πρόκειται μόνο για μια εντυπωσιακή φεμινιστική κατάκτηση αλλά ένα κοινωνικο-αθλητικό ορόσημο που οφείλεται σε, φύσει και θέσει προοδευτικούς ηγέτες του ιστορικού συλλόγου. Πρόεδρος του ΔΣ ο Α.Κορδέλλας. Τον πλαισιώνουν οι Σ. Φραγκιάδης αντιπρόεδρος (διετέλεσε πρώτος πρόεδρος του συλλόγου), Μ. Στελλάκης γενικός γραμματέας, Νικ. Αθανασιάδης ειδικός γραμματέας - που αργότερα ήταν ο άξονας του ΕΓΣ για πολλά - πολλά χρόνια, Ε. Δηληγιάννης, ταμίας , Π. Παπακώστας έφορος γυμναστηρίου, Σύμβουλοι Ι. Καλλιγά, Α. Κουντουριώτου, Β. Αγελάστου, Ι. Πεσματσόγλου, Π. Καρύδιας, Κ. Κομνηνός, Α. Καραλής, Ι. Μινέτας, Σ. Βούρος, Τ. Τριανταφυλλόπουλος, Σ. Ράλλης, Β. Δεμερτζής και Ε. Ψαρούδας.

Αφετηρία της πρωτοπορειακής αυτής κίνησης στους κόλπους του ΕΓΣ η εγγραφή ως τακτικών μελών στις 24/5/1900 των κυριών Ι. Μαρίνου, Ι. Λάππα και Θ. Βλαστού. Η Μαρίνου ανήκε σε αρχοντική αθηναϊκή οικογένεια με ισχυρό φίλαθλο

πνεύμα. Στη μεσολυμπιάδα του 1906 η οικογένεια Μαρίνου ανέδειξε τη δεύτερη ολυμπιονίκη στο τέννις Σοφία (πρώτη η Εσμέ Σημηριώτη και τρίτη η Φρόσω Πασπάτη). Η Σοφία Μαρίνου με τον Γ. Σημηριώτη κέρδισαν τη δεύτερη θέση στο μικτό με πρώτο το ζεύγος από τη Γαλλία Ντεκυρζί και στην τρίτη τη δυάδα Ξ. Κάσδαγλη-Α.Μανουσάκη).

Αθλητές, διοικητικοί παράγοντες και φίλοι του συλλόγου σε αναμνηστική φωτογραφία του 1902.

Και μια παρένθεση για τον Μιχ. Στελλάκη, ειδικό γραμματέα του ΕΓΣ και βουλευτή Επιδαύρου Λιμηράς, όπως καταχωρήθηκε σε λεύκωμα της εποχής:

«Ο αντιπρόσωπος ούτως ειπείν και πληρεξούσιος της Γυμναστικής εν τη Βουλή. Εις των κυριότερων υποστηρικτών της γυμναστικής, εις ον πολλά οφείλει όλος ο γυμναστικός κόσμος. Μεταξύ των άλλων ψηφίζομένου του νόμου περί Γυμναστικής επρότεινε και εγένετο δεκτόν όπως αποστέλλωνται κατ' έτος εις Ευρώπην δύο Γυμνασταί. Και ως τοιούτοι ήδη δαπάναις της Ελληνικής Κυβερνήσεως τελειοποιούνται οι κ.κ. Ι. Χρυσάφης και Φ. Καρβελάς».

Στην πρώτη συνεδρίαση του 1901 (3 Ιανουαρίου) σημειώνεται άλλο ένα εντυπωσιακό άνοιγμα του συλλόγου στο ωραίο φύλο. Στα ήδη μέλη, την τριάδα Μαρίνου - Λάπα - Βλαστού, έρχονται να προστεθούν άλλες επτά κυρίες : Βιργινία Ηλ. Αγγελάστου, Καλλιόπη Γ. Λεβίδου, Βιργινία Χαριλάου, Χρυσάνθη Γ. Γεωργαντή, Χρ. Μαλανδρίνου, Ελένη Ν.Φιλαρέτου, Ιουλία Π. Καλλιγά. Στο σπίτι της τελευταίας έγινε η

συνεδρίαση του Δ.Σ. της 2ας Μαρτίου, όπου συζητήθηκε μια ιστορική πρόταση του εκπαιδευτικού Τμήματος της Ενώσεως Ελληνίδων (που διατηρούσε και "Γυμναστική Σχολή") να ανατεθεί η πραγματοποίηση της "άρτι ληφθείσης από τον ΕΓΣ αποφάσεως περί επεκτάσεως των υπέρ της Γυμναστικής ενεργειών του και εις το γυναικείον φύλον, εις την εφορίαν του εκπαιδευτικού τμήματος της Ενώσεως Ελληνίδων".

Αθλητές του Ε.Γ.Σ. σε αγώνες με πανελλήνιο χαρακτήρα που έγιναν το 1903 στη Σάρα.

Προϋπόθεση που έθεσε το ΔΣ του συλλόγου ήταν τρεις κυρίες - σύμβουλοι "να έχουν εποπτεία και πλήρη πρωτοβουλία ενεργειών".

Ο δρόμος για την πλήρη αθλητική χειραφέτηση των Ελληνίδων είχε ανοίξει (και δεν πρέπει να ξεχνάμε τη σχολή γυμναστριών δημοτικού σχολείου που ίδρυσε ο ΠΓΣ (1893) και τη διεύθυναν οι δύο μεγάλες "Αικατερίνες" της εποχής, η Λασκαρίδου και η Αθανασιάδου).

Τον Απρίλιο του 1901 άλλες επτά κυρίες της καλύτερης αθηναϊκής κοινωνίας γίνονται δεκτές ως τακτικά μέλη του συλλόγου. Ιουλία Δραγούμη, Π. Δαγκλή, Κ. Πρωτοπαπαδάκη, Η. Βεριοπούλου, Κλεοπ. Μερετζανώφ, Ελένη Μ. Χατζημιχάλη και η Μαρία Γεωργίου Δροσίνη (του ποιητή και στενού συνεργάτη του Δημητρίου Βικέλα στο Σύλλογο προς Διάδοσιν των Ωφελίμων Βιβλίων).

Ποιά ήταν η εκτίμηση της εποχής για τη συμμετοχή κυριών στο ΔΣ του συλλόγου ; Εύγλωττο το κείμενο αυτό.

«Η εκλογή των προσώπων είναι αρίστη ιδιαιτέρως δε πρέπει να εξαρθή το μέτρον όπως του Συμβουλίου μετάσχωσι και κυρίαι εκ των διακριθεισών δια τα φίλαθλα αυτών αισθήματα. Η συμμετοχή των κυριών εις την διοίκησιν του Συλλόγου θα συντελέση όπως διαδοθή η γυμναστική και εις τα κυρίας δοθή δε εις αυτάς, εκτός της φιλανθρωπίας και έτερον επίσης εθνικόν και ευγενές στάδιον δράσεως».

Και σε άλλο έντυπο της εποχής :

«Μεταξύ των νεωτεριστικών προόδων του Εθνικού είναι και η απόφασίς του όπως ανοίξη και παράσχη το Γυμναστήριόν του προς άσκησιν και των Θηλέων καθ' ωρισμένας ώρας, η εκλογή ως μελών του Συλλόγου και Κυριών, έτι δε και Κυριών ως μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, ων την επωφελή επίδρασιν είδομεν κατά την τελευταίον εν τω Γυμναστηρίω του τελεσθείσαν Γυμναστικήν εορτήν των Θηλέων».

Και από την "Ιστορία του Νεώτερου Ελληνικού Αθλητισμού" του Π. Μανιτάκη, δυο χαρακτηριστικές αναφορές - εκτιμήσεις :

1901

"Και τώρα κάτι που αφορά την γυναικεία σωμασκήσια. Ο Εθνικός εισήγαγεν από το έτος τούτο (1901) στο μόνιμο πρόγραμμα εργασίας του, και την γυμναστικήν των θηλέων, καθορίσας ειδικάς δι' αυτήν ώρας εις το Γυμναστήριόν του, υπό την εποπτείαν επιτροπής εκ κυριών. Λόγω του γεγονότος τούτου περιέλαβε εις το Δ.Σ. του και τρεις κυρίας, τας Βιργ. Αγελάστου, Ιουλ. Π. Καλλιγά και Αγγελ. Π. Κουντουριώτου. Τα αποτελέσματα της αξιέπαινης αυτής προσπάθειάς επεδείχθησαν σε ειδικήν δημοσίαν εορτήν στο γυμναστήριόν του".

1903

"Η 20η Απριλίου (1903) αποτελεί μίαν ιδιαιτέρα σημαντική χρονολογία για την γυναικεία άθλησι. Την ημέραν αυτήν έγιναν δημοσία, στον Εθνικόν, υπό την διεύθυνσιν του Χρυσάφη, ενώπιον δε πολλών και εκλεκτών θεατών, αι εξετάσεις γυμναστικής της σχολής νηπιαγωγών του Λυκείου Ελληνίδων. Κατ' αυτήν εξετελέσθησαν ασκήσεις υπό νηπίων, κορασίδων, μαθητριών της ανωτέρας τάξεως και υπό των 26 αποφοιτησασών τότε νέων νηπιαγωγών. Αι τελευταίαι έκαναν ασκήσεις ελευθέρας και ενοργάνους, τελικώς δε ετέλεσαν δρόμον και άλματα αθλητικού τύπου. Και η επίδειξις αυτή απετέλεσε την πρώτην στην Ελλάδα δημοσίαν εμφάνισιν γυναικών που διεξήγαγαν αθλητικά αγωνίσματα".

Το νέο γυμναστήριο του Εθνικού Γ.Σ.

Κορυφαίο γεγονός του 1906 για την περαιτέρω λειτουργία του συλλόγου, ήταν η εγκατάστασή του στο νέο γυμναστήριο, στη σημερινή περιοχή, μεταξύ Σταδίου και

Στηλών Ολυμπίου Διός. Το νέο γυμναστήριο προσφερόταν από πλευράς χώρου για την καλύτερη εξυπηρέτηση των αθλημάτων και την ανάπτυξη αρτιότερου τεχνικού εξοπλισμού. Στην πρώτη φάση της λειτουργίας του το νέο γυμναστήριο είχε περιφερειακό στίβο 175 μ. και χρησιμοποιήσιμη ευθεία 80 μ. Αργότερα απέκτησε περιφ. στίβο 400 μ. και ευθεία 100 μ. Κατά τον χαρακτηρισμό της εποχής το "γυμναστήριο έδωσε νέαν ζωήν εις τον σύλλογον και η κίνησις του ηυξήθη σημαντικώς".

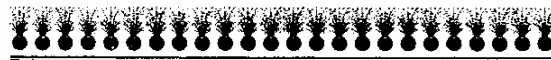
Το νέο γυμναστήριο λειτούργησε μετά την μεσολυμπιάδα του 1906.

Ο προπονητής και διευθυντής του γυμναστηρίου Ι. Γιαννούλης πλακωνείται σ' αυτό το ντοκουμέντο της περιόδου των ολυμπιακών του 1906 από επίλεκτους αθλητές του συλλόγου.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ & ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ

ΑΓΓΕΛΟΣ ΜΗΤΤΑΣ

ΣΚΑΡΛΑΤΟΣ ΡΩΣΣΕΤΗΣ

ΑΝΤ. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ

ΕΘΝΙΚΟΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

ΑΓΩΝΕΣ

ΠΑΙΔΩΝ ΚΑΙ ΕΦΗΒΩΝ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΚΟΙ

ΤΡΙΑΓΜΟΥ ΚΑΙ ΣΚΥΤΑΛΟΔΡΟΜΙΑΣ

ΜΕΤΑΞΥ ΟΜΑΔΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΠΡΟΣ

ΤΙΜΗΝ ΚΑΙ ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ

ΤΩΝ ΥΠΕΡ ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΠΕΣΟΝΤΩΝ ΑΘΛΗΤΩΝ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΣΚΑΡΛΑΤΟΥ ΡΩΣΣΕΤΗ, ΑΓΓΕΛΟΥ ΜΗΤΤΑ

ΚΑΙ ΑΝΤ. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ

21^{ην} 22^{ην} και 25^{ην} Μαΐου 4.30 μ. μ.

Ἐν τῷ παρά τὸν Ἰλισσὸν Γυμναστηρίῳ.

Ἡ μεγάλη πανεθνική ἐξόρμησις τῆς ἐκστρατείας 1912-13 γιὰ τὴν ἀρτίωσιν τοῦ ἐλληνικοῦ Κράτους καὶ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν ὑπὸ τὸν τουρκικόν, ἀκόμη, ζυγὸν περιλάμπρων τμημάτων τοῦ ἐλληνικοῦ κορμοῦ, βρήκε τοὺς ἀνθρώπους - ἀθλητὲς καὶ παράγοντες καὶ προπονητὲς - τοῦ ΕΓΣ στὴν πρώτη γραμμὴ τοῦ πυρός. Καὶ στὴν εἴσοδον τοῦ κτηρίου τοῦ συλλόγου, ὑπάρχει πάντα, σὲ μιὰ λευκὴ πλάκα ἡ αἰώνια ὑπόμνησις γι' αὐτοὺς ποὺ ἔπεσαν ἠρωϊκά, γιὰ νὰ μπορέσῃ ἡ πατρίδα τοὺς νὰ πάρῃ τὶς φυσικὰς, ἱστορικὰς καὶ γεωγραφικὰς διαστάσεις τῆς Σ. Σκαρλάτου, Α. Ρωσσέτης, Απ. Μήττας, Χρ. Ἀντωνόπουλος, Αδ. Δανουκάρης .....

Ὁ Ἐθνικὸς Γ.Σ. "ἐν τῷ παρά τὸν Ἰλισσὸν γυμναστηρίῳ" ὀργάνωσεν στὶς 21, 22 καὶ 25 Μαΐου 1913 "ἀγῶνας Παίδων καὶ Εφήβων καὶ Σχολικοῦ τριαγμοῦ καὶ σκυταλοδρομίας μεταξύ ὁμάδων γυμνασίων καὶ ἐλληνικῶν σχολείων πρὸς ΤΙΜΗΝ καὶ ΜΝΗΜΗΝ τῶν ὑπὲρ πατρίδος ἀθλητῶν τοῦ συλλόγου".

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΘΛΗΤΩΝ ΣΤΙΒΟΥ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ Γ.Σ.

Αθλητές οι οποίοι κατά τις περιόδους 1896-1906 και 1907-1920 αναδείχθησαν ολυμπιονίκες (τριάδα) - πήραν θέσεις στην εξάδα ολυμπιακών αγώνων - κατέρριψαν εθνικές επιδόσεις - αναδείχθησαν πανελληνιονίκες - **1896-1906** :

Ι. Αμπελάς (100, Π. Αγγελίδης (κοντώ), Γ. Βάβαρης (200), Ι. Γεωργίου (ύψος), Α. Κουτουλάκης (δρόμοι μεσαίων και μεγάλων αποστάσεων), Χ. Νάνος (1.500), Θ. Ξενάκης (110 εμπ. 80), Γ. Παπαρήτωρ (400), Α. Σκαλτσογιάννης (μήκος), Π. Χατζηδημητρίου (800), Ν. Χατζηϊωάννου (400).

1907-1920

Β. Αθηναίος (μήκος και ύψος άνευ φοράς), Σ. Δημητρίου (400-800-1500), Θ. Δημητριάδης (110 εμπ.), Μ. Δώριζας (ρίψεις, πένταθλο), Χ. Ζούρας (ακοντισμός, Πένταθλο), Α. Κράνης (10 χλμ.), Σ. Κουντουριώτης (κοντώ), Δ. Λιάρος (ύψος), Χ. Μηλίγγος (μαραθώνιος), Α. Μαϊχός (400), Μ. Πασχαλίδης (100-400), Α. Πετράκος (σφαίρα), Γ. Ρεβελιώτης (ακοντισμός, δίσκος), Κ. Ρουμπέσης (πένταθλο, μήκος), Κ. Ρουμπάνης (ακοντισμός), Κ. Παπασοικονόμου (τριπλούν), Αλ. Τουφερής (110 εμπ.), Ομάδα ΕΓΣ, 4Χ100.

Η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ Γ.Σ ΣΤΑ ΑΛΛΑ ΑΘΛΗΜΑΤΑ

Σε μεγάλο ποσοστό η αίγλη του ΕΓΣ οφείλεται στο Στίβο. Πλην όμως έχει να επιδείξει σπουδαίο έργο και σε πλείστα άλλα αθλήματα, μεταξύ των οποίων και εκείνα που απεκαλούντο την εποχή αυτή "ναυτικά". Η περίοδος μετά την "μεσοολυμπιάδα του 1906 και μέχρι το 1910, είναι γόνιμη σε αγωνιστική ευφορία των αθλητών του συλλόγου σε ευρύ φάσμα αθλημάτων.

Η άρση βαρών είναι άθλημα με βαθιές ρίζες στο χώρο του ιστορικού συλλόγου. Η άρση με το ένα χέρι και με τα δύο, είναι την εποχή εκείνη στην ημερήσια διάταξη. Άλλοτε σε αγώνες στην Αθήνα και άλλοτε μακριά από αυτήν (π.χ. στη Σμύρνη για τους "Πανιωνίους" ή στην Αλεξάνδρεια διακρίνονται ο Π. Ρόζης, (πανελληνιονίκης του 1908 στο Παναθηναϊκό Στάδιο "ισόπαλος" με τον Π. Νομικό του ΠΓΣ, κάτι που συνέβη και την επόμενη χρονιά, 1909) και ο Αθ. Κακανάς (πανελληνιονίκης του 1910).

Στην πάλη βρίσκονται στην πρώτη σειρά οι Αθ. Παπαστούρης και Φρ. Δασκαλάκης, Θεόδ. Ηλιάδης, Αθ. Κακανάς, Θ. Ηλιόπουλος, Κων. Τσαμάκος, Α. Μηνόπουλος, Α. Μπαϊρακτάρης, Α. Κασσανδρής, Α. Αντωνόπουλος.

Στο πανελλήνιο μάλιστα, πρωτάθλημα του 1908 (17-20 Απριλίου στο Παναθηναϊκό Στάδιο) πρώτευαν στις κατηγορίες τους ο Αθ. Παπατσούρης, ο Ολυμπιονίκης αργότερα του ακοντισμού Μιχ. Δώριζας και ο Φρ. Δασκαλάκης.

Σε άθλημα για δυνατούς - όπως είναι η **διελκυστίδα** - ο ΕΓΣ είχε δημιουργήσει παράδοση και διέθετε ισχυρότατη ομάδα που διεκδικούσε τα πρωτεία είτε σε πανελλήνιους αγώνες είτε σε "τακτούς" κατά την έκφραση της εποχής.

Η αναρρίχηση επί κάλω, με ρίζες στην πρώτη Ολυμπιάδα, είχε αρχίσει να ξεθωριάζει αλλά ο ΕΓΣ τόνωνε το ενδιαφέρον για το άθλημα με τους Θ. Παπαδόπουλο, Π. Παυλίδη, Δημ. Εμμανουήλ.

Στο πένταθλο ο θρυλικός Κωστής Τσικλητήρας είχε ως "παρτεναίρ" τον Μιχ. Δώριζα. (Ο Δώριζας ήταν ήδη Ολυμπιονίκης του 1908 ενώ ο Τσικλητήρας εφορμούσε για τον θρίαμβο του 1912).

Το σκοπευτήριο της Καλλιθέας που είχε χτισθεί για τις ανάγκες της πρώτης Ολυμπιάδας του 1896, φιλοξενούσε συχνά σημαντικούς σκοπευτικούς αγώνες. Κυρίως το ενδιαφέρον προσείλκυαν οι πανελλήνιοι. Ο ΕΓΣ είχε καλούς σκοπευτές όπως ο πανελληνιονίκης του 1910 με κυνηγητικό όπλο κατά διπλών δίσκων Στ. Παπαπάνος (δεύτερος στους απλούς δίσκους).

Η οπλομαχία ανήκε στην ιδιαίτερη δυναμική πλευρά του συλλόγου με κορυφαίο ξιφομάχο τον Αλ. Χαραλαμπόπουλο πλαισιωμένο από τους Π. Τριγκέτα, Τρ. Τριανταφυλλάκο (ξίφος ασκήσεως), Κων. Νικολόπουλο (αργότερα δήμαρχο Αθηναίων - που ήταν εξαιρετος σπαθιστής) και τον Κων. Γεωργακόπουλο (τον μετέπειτα πρόεδρο του ΕΕΣ και πρωθυπουργό) επίσης σπαθιστή. Οι διακρίσεις τους καταγράφονται στους λεγόμενους "τακτούς αγώνες" αλλά και στους πανελλήνιους, το 1908 ο ΕΓΣ κατέλαβε τη δεύτερη θέση στο ομαδικό ξίφος και σπάθης αλλά δυστυχώς μετά το 1909 το τμήμα φθίνει.

Δρα, επίσης, τμήμα γυμναστικής χωρίς την παλιά αίγλη του.

Σε ποδηλατικούς αγώνες που οργάνωσε το 1907 στο Ποδηλατοδρόμιο του Ν. Φαλήρου η ΕΟΑ, στα 2.000 μ. πρώτευαν με ταυτόχρονη άφιξη οι αθλητές (και ως ξιφομάχοι του συλλόγου) Κων. Νικολόπουλος και Τρ. Τριανταφυλλάκος, ενώ δεύτερος ήταν ο Κων. Τζωρτζάκης στα 1.000 μ.

Οι κωπηλάτες του ΕΓΣ παίζουν ρόλο εκείνα τα χρόνια, κερδίζουν ακόμη και πρώτες θέσεις σε αγώνες που διοργανώνει ο έχων "φύσει και θέσει" τα πρωτεία Ναυτικός Όμιλος Ερετών, που είναι και ο αρχαιότερος εν ζωή αθλητικός σύλλογος της χώρας. Έτσι σε αγώνες του 1907 στο αγώνισμα 1.600 μ. με δίκωπη λέμβο και πηδαλιούχο ο ΕΓΣ είναι δεύτερος, ενώ στα 2.000 μ. με τετράκωπη και πηδαλιούχο επίσης δεύτερος. Ανάλογες διακρίσεις και σε αγώνες του Ομίλου της επόμενης χρονιάς, ενώ στους Πανελλήνιους Ναυτικούς Αγώνες του 1908, η τετράκωπη λέμβος

του ΕΓΣ με πλήρωμα τους ερέτες Π. Τριγγέτα, Κ. Στέκο, Στ. Ποπολάνο, Ι. Χατζηδημητρίου και πηδαλιούχο τον Ο. Οικονομίδη, κατέλαβε τη β' θέση στα 2.000 μ. και χρόνο 8'24" 1/5. Στους Πανελλήνιους Αγώνες Κωπηλασίας του 1909, η δίκωπη λέμβος του συλλόγου κατετάγη 3η (1.000 μ.) και η τετράκωπη δεύτερη (2.000 μ.).

Την ίδια χρονιά οι λέμβοι του ΕΓΣ κέρδισαν την πρώτη θέση σε αγώνες του Ομίλου Ερετών.

Στα πλαίσια των Πανελλήνιων Ναυτικών Αγώνων ξεχωρίζουν οι κολυμβητές του ΕΓΣ, Π. Παυλίδης (100 ελ.) μία φορά αργυρό και άλλη μία χάλκινο μετάλλιο. Αξιοπρόσεχτη και η παρουσία της ομάδας υδατοσφαίρισης.

Αναφερόμενος στις ρίζες της υδατοσφαίρισης στην Ελλάδα ο Κλεάνθης Παλαιολόγος - παιδαγωγός και μύστης του αθλητισμού - γράφει ότι "μερικοί φοιτηταί που σπουδάζουν σε αγγλικά κολλέγια, έφεραν το γουώτερ πόλο στην Ελλάδα γύρω στα 1910. Το παιχνίδι παιζόταν όπως-όπως στις εγκαταστάσεις του Ν.Ο.Π. Φαλήρου και του Ομίλου Ερετών στο Τουρκολίμανο, σε κάθε ευκαιρία που ερχόταν καράβια του αγγλικού στόλου ή μεγάλα εμπορικά που έφερναν κάρβουνο". Ο Παλαιολόγος κάνει μνεία των κολυμβητών - υδατοσφαιριστών και ανάμεσά τους οι Π. Ψύχας, Μαν. Μπαλατατζής, Α. Ασημακόπουλος, Γ. Ρεβελιώτης, Μ. Τσάμης (είχαν γεννηθεί μεταξύ 1887 και 1895), που έβαλαν τα θεμέλια του πόλο και αργότερα ως αθλητές πολίστες του ΕΓΣ, ταξίδεψαν στην Αμβέρσα το 1920, για την Ολυμπιάδα.

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

Ο Αλέξης Κρήνης - ο θρύλος - σε μια θριαμβευτική εικόνα του στο Παναθηναϊκό Στάδιο, το Καλλιμάρμαρο Λίκνο Τριών και Δύο.

Με την λήξη του Α' παγκοσμίου πολέμου, η συνεργασία των δύο κορυφαίων συλλόγων Εθνικού Γ.Σ. & Πανελληνίου Γ.Σ., καθιέρωσε τον αξιόλογο θεσμό των Παναθηναίων. Σκοπός, η προσέλκυση και η ηθική αγωνιστική ικανοποίηση νέων καθώς και δευτεροκλασάτων αθλητών, που ζούσαν στην σκιά των μεγάλων ονομάτων της εποχής.

Ετσι δεν έλαβαν μέρος στα Α' Παναθήναια οι πρωταθλητές. Αγωνίσθηκαν αθλητές του ΠΓΣ, του ΕΓΣ, του Πειραιϊκού, των στρατιωτικών σχολών και γυμνασιόπαιδες. Είναι ευνόητη η κοινωνική υφή των Παναθηναίων. Υπήρχαν στο πρόγραμμα και "χιουμοριστικά" αγωνίσματα. Τα Α' Παναθήναια διοργανώθηκαν στο Παναθηναϊκό Στάδιο την 19η και 20η Απριλίου 1921.

Ο δυναμισμός του Εθνικού ΓΣ σε έμπυχο αθλητών υλικό, εκφράζεται με την συμμετοχή του στα Δ' Παναθήναια 6 & 13 Μαΐου 1923. Συμμετείχε με 31 άνδρες αθλητές και 35 εφήβους.

Το 1928 διεξήχθησαν για τελευταία φορά τα Παναθήναια του μεσοπολέμου.

ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

Νικ. Αθανασιάδης, κορυφαίος φιλάθλος και πρόεδρος του ΕΓ.Σ. επί μακράν σειράν ετών.

Η απόφαση για την διοργάνωση των βαλκανικών αγώνων στίβου της αρχαιότερης περιφερειακής διεθνούς αθλητικής εκδήλωσης, ήταν ξεχωριστής σημασίας και σημαντική για την εξέλιξη του Ελληνικού Στίβου. Οι άνθρωποι του Εθνικού Γ.Σ. προτείνουν αποφασιστικό λόγο στην όλη προετοιμασία, ώστε να πάρει σάρκα και οστά το 1930. Έλαβαν μέρος στο Α' πανελλήνιο Αθλητικό Συνέδριο 31-3-1929 κι έκαναν ιδιαίτερα αισθητή την παρουσία τους με πρωτοπόρες προτάσεις. Ενώ αξιόλογη ήταν και η συμμετοχή τους στις τεχνικές επιτροπές του ΣΕΓΑΣ.

Τον ίδιο χρόνο 1929 διοργανώνονται οι Προβαλκανικοί Αγώνες Στίβου με εξαιρετικές διακρίσεις από τους αθλητές του Εθνικού Γ.Σ.

Στις Βαλκανιάδες από το 1930 μέχρι το 1940 η συμμετοχή των αθλητών του Εθνικού Γ.Σ. αποτελούσαν την βάση της εθνικής μας ομάδος. Για παράδειγμα στη Βαλκανιάδα του 1930 από τα 12 χρυσά μετάλλια που κέρδισε η χώρα μας, τα 5 κατέλαβαν οι αθλητές του Εθνικού Γ.Σ.

Η συμβολή του Εθνικού Γ.Σ. στα αθλητικά δρώμενα της χώρας είναι τόσο σημαντική ώστε με την συμπλήρωση 40 χρόνων ζωής και δράσης (1893-1933), στο δελτίο του ΣΕΓΑΣ δημοσιεύθηκε το ακόλουθο εγκωμιαστικό κείμενο :

«Ο Εθνικός Γυμναστικός Σύλλογος εώρτασε την τεσσαρακονταετηρίδα από της ιδρύσεως αυτού. Θα εξήρχετο ίσως του σκοπού του παρόντος δελτίου η αφήγησις της ιστορίας του λαμπρού τούτου Συλλόγου, όστις κατηγάίισε τοσάκις εις το παρελθόν τον Ελληνικός αθλητισμό και όστις συνεχίζει σήμερα τον πολυτίμον του έργον. Οι λόγοι οίπινες εξεφωνήθησαν κατά τον εορτασμόν υπό του προέδρου του Σ.Ε.Γ.Α.Σ. και άλλων αθλητικών παραγόντων υπήρξαν απλώς η εξωτερίκευσις των γενικών αισθημάτων του φιλάθλου κόσμου προς τον εορτάζοντα Σύλλογον. Αλλά και η παρουσία διακεκριμένων πολιτών κατεχόντων σήμερα ανώτερα δημόσια λειτουργήματα ή επιφανείς εν τη ελληνική κοινωνία θέσεις, παλαιών δε αθλητών του Εθνικού, είναι ζωντανή εκδήλωσις της σταδιοδρομίας του παλαιού τούτου Συλλόγου των Αθηνών, εκ των ιδρυτών του Σ.Ε.Γ.Α.Σ. Ο ΣΕΓΑΣ μετέσχε μετά συγκινήσεως της εορτής, η οποία έδωκεν αφορμήν εις τον φίλαθλον κόσμον ν'αναμνησθή παλαιών αθλητικών ημερών και ν' αναμετρήση ένα παρελθόν μακράς αθλητικής εργασίας, της οποίας τους αγλαούς καρπούς απολαμβάνει σήμερα μετά δικαίας υπερηφανείας το Έθνος. Η σταδιοδρομία του Εθνικού, παλαιού και δυνατού στυλοβάτου του ελληνικού αθλητισμού, ευχόμεθα να συνεχισθή μετά μείζονος σθένους και να ζήση ούτος ευτυχής δια να ίδη την Ελλάδα μας, την μητέρα-πατρίδα του παγκοσμίου αθλητισμού, πρωτοπόρον μέσα εις τους στίβους των νέων Ολυμπιάδων. Η εορτασθείσα υπό του Εθνικού τεσσαρακονταετηρίς ας χαιρετισθή ουχί ως σταθμός μιας λαμπράς ζωής, αλλ' ως ευτυχής αφετηρία προς νέας προσπάθειας και νέους αγώνας, τους αγώνας ν' αναδημιουργήσωμεν δια του αθλητισμού μίαν Ελληνικήν νεότητα αντάξιαν των πόθων του Έθνους και των ιστορικών και εκπολιτιστικών κατευθύνσεων της φυλής».

ΤΙΜΗΤΙΚΕΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

Η κατοχή και τα αμέσως μετά δύσκολα χρόνια είχαν ως συνέπεια να καθυστερήσουν οι εκδηλώσεις για τα 50 χρόνια του Εθνικού (1943). Αλλά το 1948 και το 1949 η Ακαδημία Αθηνών και ο Δήμος Αθηναίων τίμησαν τον ΕΓΣ, όπως ταίριαζε στο έργο του. Χαρακτηριστικό είναι ότι και στα δύο σχετικά κείμενα χρησιμοποιήθηκε το επίθετο «διαπνούμενος». Το ρήμα «διαπνώ» εκφραστικό στοιχείο του αρχαιοελληνικού λόγου έχει πολυδύναμη έννοια. Κατά τον Ισοκράτη «επεξεργάζομαι επιμελώς», κατά τον Πλάτωνα «καταγίγνομαι σε κάτι με ζήλο», κατά τον Αριστοτέλη «μοχθώ» κ.ο.κ. Αλλά το πιο ταιριαστό στην περίπτωση του ΕΓΣ έρχεται από τον Ξενοφώντα, που αναφέρεται στην εξάσκηση, στο «γυμνάζειν». Εδώ στα τιμητικά κείμενα, έχουμε την αταλάντευτη εμμονή με ζήλο και μόχθο του συλλόγου στην εγκύμναση και άσκηση των νέων. Ως πράξη το «διαπνούμενος» εκφράζει το έργο και ως αποτέλεσμα της δράσης, η σωμασκία. Ας δούμε, όμως, αξίζει τα πλήρη εγκωμιαστικά κείμενα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ (1948)

ΤΥΧΗ ΑΓΑΘΗ ΕΔΟΞΕ ΤΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ ΤΟΝ ΑΘΗΝΗΣΙ ΕΘΝΙΚΟΝ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΝ ΣΥΛΛΟΓΟΝ ΤΩ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΧΑΛΚΩ ΠΑΡΑΣΗΜΩ ΤΙΜΗΣΑΙ ΟΤΙ ΑΠΟ ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑ ΚΑΙ ΕΠΕΚΕΙΝΑ ΕΤΩΝ ΟΥΚ ΕΠΑΥΣΑΤΟ ΔΙΑΠΟΝΟΥΜΕΝΟΣ ΙΝΑ ΩΣ ΑΡΙΣΤΑ ΟΙ ΝΕΟΙ ΕΝ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ ΠΑΙΔΕΥΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΤΑ ΤΩΝ ΠΡΟΓΟΝΩΝ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΕΜΜΕΛΕΣΤΑΤΑ ΤΗΡΩΣΙ ΤΗΝ ΔΕ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΝ ΔΟΞΑΝ ΤΥΠΟΝ ΚΑΙ ΥΠΟΓΡΑΜΜΟΝ ΑΕΙ ΕΑΥΤΟΙΣ ΠΡΟΒΑΛΛΟΝΤΑΙ.

ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ (1949)

(Αργυρό μετάλλιο) ΟΤΙ ΔΙΑ ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑ ΕΤΩΝ ΟΥΔΕΠΟΤΕ ΑΤΡΥΤΩΣ (ακούραστα, ακατάβλητα, ακαταπόνητα) ΔΙΑΠΟΝΟΥΜΕΝΟΣ ΙΝΑ ΟΙ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΠΑΙΔΕΣ ΤΕ ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΙ ΩΣ ΚΡΑΤΙΣΤΑ ΕΝ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ, ΠΑΙΔΕΥΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΑΞΙΟΙ ΑΠΟΒΑΙΝΩΣΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΥΚΛΕΙΑΣ ΟΥΤΩ ΔΕ ΦΑΕΙΝΗΝ ΕΒΑΛΛΕΤΟ ΚΡΗΠΙΔΑ (θεμέλιο) ΤΗΣ ΤΩΝ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΕΥΨΥΧΙΑΣ».

Η πάνω από 50 χρόνια προσφορά του Εθνικού Γ.Σ. στον αθλητισμό και ιδιαίτερα σε 2 αθλήματα, τον στίβο και την πάλη, εκτιμήθηκε ανάλογα και έτσι δύο ομοσπονδίες, ο ΣΕΓΑΣ το 1955 και η ΕΟΦΠ το 1957 τον τίμησαν με μετάλλιο και δίπλωμα.

ΣΤΗΝ ΔΕΚΑΕΤΙΑ 1950-1959

Σημαντικές απουσίες τη δεκαετία αυτή στο διοικητικό μέρος του συλλόγου, ήταν, του Νικολάου Αθανασιάδη, του Ι. Κετσέα, του Κ. Ρουμπέση (παλιός πρωταθλητής και αργότερα Αντιπρόεδρος και Γεν. Γραμματέας) και του Ολυμπιονίκη Δώριζα.

Στην αγωνιστική δραστηριότητα, τις μεγάλες διακρίσεις πρόσφεραν, η πάλη και ο στίβος, όπου ο Εθνικός ΓΣ κυριαρχούσε στα πανελλήνια πρωταθλήματα, έχοντας σημαντική παρουσία στους Βαλκανικούς αγώνες. Άλλα αθλήματα που καλλιεργούσε ο Εθνικός ΓΣ την δεκαετία αυτή, ήταν το μπάσκετ, το βόλλευ, η κολύμβηση, οι καταδύσεις, η πυγμαχία και η άρση βαρών.

Την μεταπολεμική περίοδο, ο Εθνικός ΓΣ, ήταν από τους πρωτοπόρους της ανάπτυξης του αθλήματος της άρσης βαρών.

Σημαντικές επιτυχίες είχε επίσης η ομάδα του βόλλευ στα τέλη της δεκαετίας.

ΤΑ ΠΕΤΡΙΝΑ ΧΡΟΝΙΑ ΑΛΛΑ & ΧΡΥΣΑ ΧΡΟΝΙΑ 1960-1969

Η ομάδα στίβου του Εθνικού που στη ΦΩΤΟ εκπαιδεύεται στους Πανελληνίους Αγώνες του 1968, κυριάρχησε στις θαθρολογίες των Πανελληνίων ανδρών τη δεκαετία 1960-69

«Ταραγμένη» δεκαετία μπορεί να χαρακτηριστεί αυτή του 1960-69 για τον Εθνικό.

Όμως μετά την τρικυμία ήλθε η ... γαλήνη και το «χάλκινο» μετάλλιο του Πέτρου Γαλακτόπουλου στους Ολυμπιακούς αγώνες του 1968. Μία επιτυχία που συνέπεσε με τη συμπλήρωση 75 χρόνων «ζωής» του συλλόγου και ήταν η μεγαλύτερη όχι μόνο για τον Εθνικό, αλλά και για τον Ελληνικό αθλητισμό (η πάλη έπειτα από 72 χρόνια προσέφερε στη χώρα μας άλλο ένα χάλκινο Ολυμπιακό μετάλλιο).

Ο Εθνικός μετά το θάνατο του εκ των ιδρυτών του, του Ν. Αθανασιάδη το 1959, εισήλθε σε μία περίοδο κρίσεως. Οι λόγοι ήταν κυρίως οικονομικοί. Αθλήματα όπως ο στίβος, η κολύμβηση, το μπάσκετ, το βόλεϊ, άρχισαν να έχουν μία κατιούσα πορεία.

Μπροστά στο φάσμα λοιπόν να μεγαλώσουν οι κίνδυνοι και να κινδυνεύσει και αυτή η ύπαρξη του συλλόγου, στη Γ.Σ που πραγματοποιήθηκε στις 11 Φεβρουαρίου του 1962, αποφασίστηκε η ανασυγκρότηση του Εθνικού, μέσα από την προσπάθεια διαφόρων μελών του που ήθελαν και είχαν τη διάθεση να βοηθήσουν.

Πρωτεργάτες αυτής της προσπάθειας ήταν ο Κων. Λουκαίτης και ο Ιωαν. Θεοδωρακόπουλος - ο δεύτερος υπήρξε παλαιός παίκτης και είχε προσφέρει σημαντικά στις διάφορες δραστηριότητες του Εθνικού - που σε συνεργασία με άλλα μέλη του Εθνικού συγκρότησαν ένα ψηφοδέλτιο με πρόεδρο τον Χριστ. Στράτο. Σε αυτό το ψηφοδέλτιο συμπεριλήφθηκε, έπειτα από πρόταση του Θεοδωρακόπουλου και ο Βουλευτής Αθήνας Ιωαν. Βαρβιτσιώτης, που ανέλαβε τη θέση του αντιπροέδρου.

Στα πλαίσια της αναδιοργάνωσης έγιναν ενέργειες ώστε να αρχίσει πάλι η προσέλευση πολλών νέων στο γυμναστήριο του συλλόγου για να βγουν έτσι οι μελλοντικοί πρωταθλητές. Ακόμη αποφασίστηκε η επανίδρυση του τμήματος ξιφασκίας (1963) καθώς και η ίδρυση τμήματος αθλητισμού γυναικών (1964). Με τη βοήθεια της ΓΓΑ κατασκευάστηκε σκοπευτήριο αεροβόλων όπλων που άρχισε να λειτουργεί το 1965.

Ενώ όμως ο ΕΓΣ βρισκόταν σε ανοδική πορεία, **μία καταρρακτώδης βροχή τον Οκτώβριο του 1966** δημιούργησε νέα μεγάλα προβλήματα. Καταστράφηκαν οι εγκαταστάσεις και τα γήπεδα καθώς και μεγάλο μέρος των αρχείων και ιστορικών κειμηλίων. Οι ζημιές αποκαταστήθηκαν σχετικά σύντομα στην παλαιίστρα, στις αθλοπαιδιές, στα αποδυτήρια, στα λουτρά, στα γραφεία, ενώ αργότερα έγινε ανακατασκευή του στίβου και ηλεκτροφωτισμός των σταδίων των αθλοπαιδιών και του στίβου.

Στα δυσάρεστα γεγονότα προστέθηκαν και οι θάνατοι τριών παλαιών πρωταθλητών. Του Χρ. Ζωγραφάκη (1965), του Λ. Μαναίου (1966, διετέλεσε μέλος του ΔΣ καθώς και αντιπρόεδρος) και του Ευρ. Παλαιολόγου. Στα ευχάριστα γεγονότα εντάσσεται η τελετή που διοργάνωσε ο Εθνικός το 1960 κατά το κόψιμο της πρωτοχρονιάτικης πίτας και στην οποία απονεμήθηκαν τιμητικές διακρίσεις και

ηθικές αμοιβές. Ο χρυσός σταυρός δόθηκε στον πυγμάχο Π. Πολυκανδριώτη (πρωταθλητής Ελλάδος, νικητής σε διεθνείς συναντήσεις), ο χρυσός αστερίσκος στον Κ. Σφήκα (ήταν ήδη κάτοχος του χρυσού σταυρού), ο αργυρός σταυρός στους Δ. Δερβένη, Δ. Σκούρτη, Κ. Γραμματικόπουλο, Ε. Αντωνόπουλο, Ι. Καραδήμα, Χρ. Πιερράκο και εύφημος μνεία στους Ν. Δεσποτίδη, Α. Γρίβα, Γ. Μπούτρη, Γ. Λάππα, Π. Μαναίο, Ν. Πετσάλη, Ι. Μανωλουδάκη, Ι. Σκλήβα, Α. Βασιλόπουλο.

Τέλος να αναφέρουμε ότι δύο εκλεκτά στελέχη του Εθνικού, ο Β. Μοιρόπουλος και ο Κ. Γιαταγάνας διετέλεσαν πρόεδροι του ΣΕΓΑΣ και της Ομοσπονδίας πυγμαχίας, αντίστοιχα

ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΤΩΝ ... ΔΥΝΑΤΩΝ

Το τμήμα που προσέφερε τις μεγαλύτερες επιτυχίες στο σύλλογο αυτή τη δεκαετία, ήταν αναμφισβήτητα της πάλης Ο Πέτρος Γαλακτόπουλος, ο Δημήτρης Σάββας, ο Βασ. Γανωτής, ο Ε. Φραγκιαδάκης, ο Ν. Μουζάκης, ο Δημ. Γεωργόπουλος, ο Μ. Θεοδωρόπουλος κ.α, υπό την προπονητική φροντίδα των Γ. Πετμεζά και Π. Αρκουδέα, ήταν οι κυρίαρχες μορφές που κατέστησαν τον Εθνικό πρωταγωνιστή στην Ελλάδα και κυρίως άξιο εκπρόσωπο της χώρας μας στον διεθνή αθλητικό στίβο. Στο τέλος της δεκαετίας (1969) εμφανίζεται ένας άλλος μεγάλος παλαιστής, ο **Στέλιος Μυγιάκης** που κυριάρχησε την επόμενη δεκαετία και στέφθηκε και αυτός Ολυμπιονίκης.

Γ. Πετμεζάς μορφή της πάλης

Πιο σημαντικές επιτυχίες ήταν τα χάλκινα μετάλλια που κατέκτησε ο Γαλακτόπουλος στους Ολυμπιακούς αγώνες του 1968 και στο παγκόσμιο πρωτάθλημα του 1969, τα πέντε μετάλλια σε Μεσογειακούς αγώνες (τρία αργυρά, Γανωτής, Γαλακτόπουλος, Σάββας και δύο χάλκινα, Σάββας, Μουζάκης), η 7η θέση του Γανωτή στους Ολυμπιακούς αγώνες του 1964 και η 4η του ίδιου στους Πανευρωπαϊκούς αγώνες Ελληνορωμαϊκής του 1968.

Στους Πανελλήνιους αγώνες, οι αθλητές του Εθνικού χρειάστηκε να δώσουν σκληρές μάχες με άλλους μεγάλους παλαιστές, από τον ΠΓΣ και την ΧΑΝΘ, για να καταστήσουν το σύλλογο από τους πρωταγωνιστές του αθλήματος και να τον οδηγήσουν στην κορυφή.

Συνολικά τη δεκαετία αυτή ο Εθνικός αναδείχθηκε 7 φορές πρωταθλητής στην Ελληνορωμαϊκή (1960, 1962, 1964, 1965, 1966, 1968, 1969) και μία στην Ελευθέρα (1966). Ακόμη κατετάγη τέσσερις φορές δεύτερος (το 1967 στην Ελληνορωμαϊκή και το 1961, 1964, 1965 στην Ελευθέρα) και πέντε τρίτος {1961, 1963, στην Ελληνορωμαϊκή και το 1960, 1962, 1967 στην Ελευθέρα}.

ΣΕ ΠΤΩΣΗ Ο ΣΤΙΒΟΣ

Σε αντίθεση με την πάλη, το τμήμα του στίβου παρουσίασε πτώση, ειδικότερα από το 1962 και μετά. Βασικότερος λόγος ήταν η «φυγή» μερικών πρωταθλητών, όπως των σφυροβόλων Α. Κουβελογιάννη και Δ. Μανωλιά, που μεταγράφηκαν στον Απόλλωνα Αθ. Μάλιστα και για τους δύο αθλητές δημιουργήθηκαν πολλές κόντρες με τον ΣΕΓΑΣ, αφού ο Εθνικός ήταν αντίθετος στην έγκριση της μεταγραφής τους. Όμως τελικά και οι δύο πήγαν στο σύλλογο της Ριζούπολης, στο τέλος του 1960, έστω και αν τους επιβλήθηκε 14μηνος αποκλεισμός, σύμφωνα με τους τότε ισχύοντες κανονισμούς.

Μεγάλος πρωταγωνιστής της δεκαετίας ήταν ο ακοντιστής Χρ. Πιερράκος, διάδοχος του Γ. Ζαχαρόπουλου, από τις μορφές της δεκαετίας 1920 - 1930. Δηλαδή ο Εθνικός ευτύχησε να έχει στη δύναμη του, ένα μεγάλο ακοντιστή έπειτα από περίπου 30 χρόνια.

Συναγωνιστής του Πιερράκου στις επιτυχίες ήταν ο Αντώνης Κουνάδης καθώς και οι Κ. Σφήκας (τριπλούν), Δ. Σκούρτης (100μ. εμπ. και 400μ. εμπ.), Κ. Πονηρής (μαραθώνιος), ενώ νέα πρόσωπα που εμφανίστηκαν ήταν ο Α. Μπαρακτιάρης (μήκος, τριπλούν - 3ος στους Πανευρωπαϊκούς Εφήβων του 1968), ο Σ. Νικολαΐδης (βάδην), ο Π. Γασπαρινάτος (100μ., 200μ.), ο Στ. Μερμίγκης (θα κυριαρχήσει στις μεσαίες αποστάσεις την επόμενη δεκαετία), ο Αντ. Μορφής, ο Κ. Γραμματικόπουλος (είχε επιτυχίες κυρίως ως έφηβος).

Στην πυγμαχία υπήρξαν αρκετές επιτυχίες στα διάφορα Πανελλήνια πρωταθλήματα και ο Εθνικός έπαιζε πρωταγωνιστικό ρόλο και στις τρεις κατηγορίες (Α', Β', Γ'). Πάντως και αυτό το τμήμα πέρασε την κρίση του, όταν το 1962 απείχαν οι πυγμαχοί από τους αγώνες της Α' κατηγορίας. Αποτέλεσμα ήταν να τιμωρηθούν με τρεις μήνες αποκλεισμό οι: Δημητρόπουλος, Σιούτης, Θεοδώρου και με 18μηνο οι Χατζηνικολάου, Φωτάκης.

Πιο γερούς «κλυδωνισμούς» είχε **το τμήμα της κολύμβησης**, λόγω έλλειψης οικονομικών πόρων. Μετά τα δυο πρώτα χρόνια (1960, 1961) ο Εθνικός δεν βαθμολογείτο στους Πανελλήνιους αγώνες, αφού δεν είχαν διακρίσεις οι κολυμβητές και οι κολυμβήτριες του. Το 1965 έγινε μία πρώτη προσπάθεια να διατηρηθεί το τμήμα και τον Οκτώβριο του 1968 το ΔΣ ασχολήθηκε εκτεταμένα με το σοβαρό αυτό θέμα προκειμένου να δοθούν λύσεις στα διάφορα προβλήματα του.

Μερικοί σύμβουλοι πρότειναν τη διάλυση του τμήματος και άλλοι, μεταξύ των οποίων και ο πρόεδρος Στ, Γεωργακόπουλος, τη διατήρηση του. Τελικά αποφασίστηκε να συνεχιστεί η λειτουργία του, αλλά άλλαξε ο προπονητής. Τη θέση του Δ, Κομητούδη κατέλαβε ο **Γ. Μπίας** (καθηγητής Σωματικής Αγωγής, ειδικός προπονητής κολύμβησης), στον οποίο αποφασίστηκε να δίνονται 2.500 δρχ. οδοιπορικά. Ένα επιπλέον κίνητρο για την πρόσληψη του Μπία ήταν η πρόταση του να φέρνει στο κολυμβητήριο παιδιά από το σχολείο όπου δίδασκε, ώστε έτσι να «έβγαζε» τους μελλοντικούς πρωταθλητές. Και πράγματι θα δικαιωθεί τα προσεχή χρόνια αφού ο Εθνικός την επόμενη δεκαετία ήταν από τους πρωταγωνιστές της κολύμβησης.

Χωρίς σημαντικές επιτυχίες λειτούργησαν τα τμήματα **μπάσκετ και βόλεϊ**. Οι ανδρικές ομάδες και των δύο τμημάτων υποβιβάστηκαν ακόμη και στην Β' κατηγορία, αλλά επανήλθαν σύντομα στην Α', ενώ το 1966 η ομάδα του βόλεϊ ανέβηκε στην Εθνική κατηγορία.

Στα.. σπάργανα βρίσκοντο ακόμα τα νεοϊδρυθέντα τμήματα του αθλητισμού γυναικών και της ξιφασκίας. Ειδικότερα στις γυναίκες τα πρώτα ονόματα που εμφανίστηκαν ήταν της Αναματερού, της Αλ. Γιατρά και της Στ. Μυλωνογιάννη.

Στην ξιφασκία υπήρξαν κάποιες επιτυχίες στα ομαδικά των διαφόρων κατηγοριών, ενώ ο Ηλ. Κατσαρός συμπεριλήφθηκε στην Εθνική ομάδα.

Ο Λ. Σκούρτης «έλαμψε» τη δεκαετία 1960-69. Έκανε με επιτυχία 110 μ. και 400 μ. εμπόδια. Στους Πανελληνίους αγώνες πήρε έξι μετάλλια, από τα οποία τα τέσσερα ήταν χρυσά και τα δυο αργυρά. Στους Βαλκανικούς κατέκτησε πέντε μετάλλια, τρία αργυρά και δύο χάλκινα. Ακόμη πήρε χρυσό μετάλλιο στα 400 μ εμπόδια στο παγκόσμιο πρωτάθλημα του ΣΙΣΜ το 1960, ήταν φιναλίστ στην Πανεπιστημιάδα του 1959 και συμμετείχε στην Ολυμπιάδα της Ρώμης, σε

Μεσογειακούς αγώνες, ενώ το 1962 ως πρωταθλητής Βαλκανίων συμμετείχε στη συνάντησε Βαλκάνια – Σκανδιναβία που διεξήχθη στο Ελσίνκι. Το 1961 σημείωσε τρία Πανελλήνια ρεκόρ, Δύο στα 400 μ. εμπόδια και ένα στα 200 μ. εμπόδια.

Μετά τη μεγάλη αθλητική καριέρα, ο Σκούρτης διακρίθηκε με επιτυχία και σε πολλούς τομείς της κοινωνικής ζωής. Είναι δικηγόρος στον Άρειο Πάγο, Οικονομολόγος και Πολιτειολόγος. Μιλάει Αγγλικά, Γαλλικά, Ιταλικά. Είναι ιδρυτικό μέλος και πρόεδρος της Ελληνικής Ένωσης Συμμετασχόντων στους Ολυμπιακούς Αγώνες (ΕΣΟΑ) και από το 1993 αντιπρόεδρος της Παγκόσμιας Ένωσης Συμμετασχόντων σε Ολυμπιακούς Αγώνες. Επίσης είναι Πρόεδρος της Ελληνικής ΑΙΕSEC ALUMNI ASSOCIATION, Γενικός γραμματέας της Ένωσης Προστασίας Πνευματικής Ιδιοκτησίας - Ελληνικό τμήμα της ALAI, Ταμίας της Ένωσης Ελλήνων Δικονομολόγων. Διετέλεσε Σύμβουλος Πρωθυπουργού. Υπήρξε αντιπρόσωπος της Ελλάδας στον ΟΗΕ για τη διπλωματική διάσκεψη για το Δίκαιο της θάλασσας και ιδρυτής και πρόεδρος της Ένωσης Ελλήνων Διεθνών Αθλητών Στίβου (ΕΔΕΑΣ). Μετέχει σε Ελληνικά και ξένα επιστημονικά σωματεία και έχει δημοσιεύσει επιστημονικές μελέτες σε νομικά περιοδικά.

ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΔΙΑΓΟΡΑΣ Ο ΓΑΛΑΚΤΟΠΟΥΛΟΣ

Τη δεκαετία 1960-69 εμφανίζεται για πρώτη φορά **ο Πέτρος Γαλακτόπουλος**. Ένας από τους μεγαλύτερους παλαιστές όλων των εποχών αλλά και γενικότερα ένα από τα λαμπρότερα «αστέρια» του Ελληνικού αθλητισμού.

Κατέκτησε τα πρώτα του μετάλλια (χάλκινα) σε ηλικία 17 χρονών, στους Πανελλήνιους αγώνες του 1962, στα 70κ. της Ελληνορωμαϊκής και της Ελευθέρας. Είναι μάλιστα χαρακτηριστικό το γεγονός ότι άγνωστος τότε, εμφανίζεται στα επίσημα αποτελέσματα ως Γαλακτίδης!

Από εκεί και πέρα πήρε δύο μετάλλια σε Ολυμπιακούς αγώνες (1968 - χάλκινο και 1972 -αργυρό), δύο χάλκινα στα παγκόσμια πρωταθλήματα του 1969 και του 1971, άλλα δύο μετάλλια σε Ευρωπαϊκούς αγώνες (χρυσό το 1972 και χάλκινο το 1976), ένα αργυρό στους Μεσογειακούς αγώνες του 1967, ενώ ακόμη ήταν 8ος στους Ολυμπιακούς αγώνες του 1976, 9ος στο παγκόσμιο πρωτάθλημα του 1965, 4ος στους Βαλκανικούς αγώνες του 1965 και πρώτος σε πάρα πολλά διεθνή τουρνουά. Για τις επιτυχίες του ο Πανελλήνιος Σύνδεσμος Αθλητικού Τύπου τον ανέδειξε καλύτερο αθλητή του 1968 και του 1972 (τη δεύτερη χρονιά εκτός συναγωνισμού).

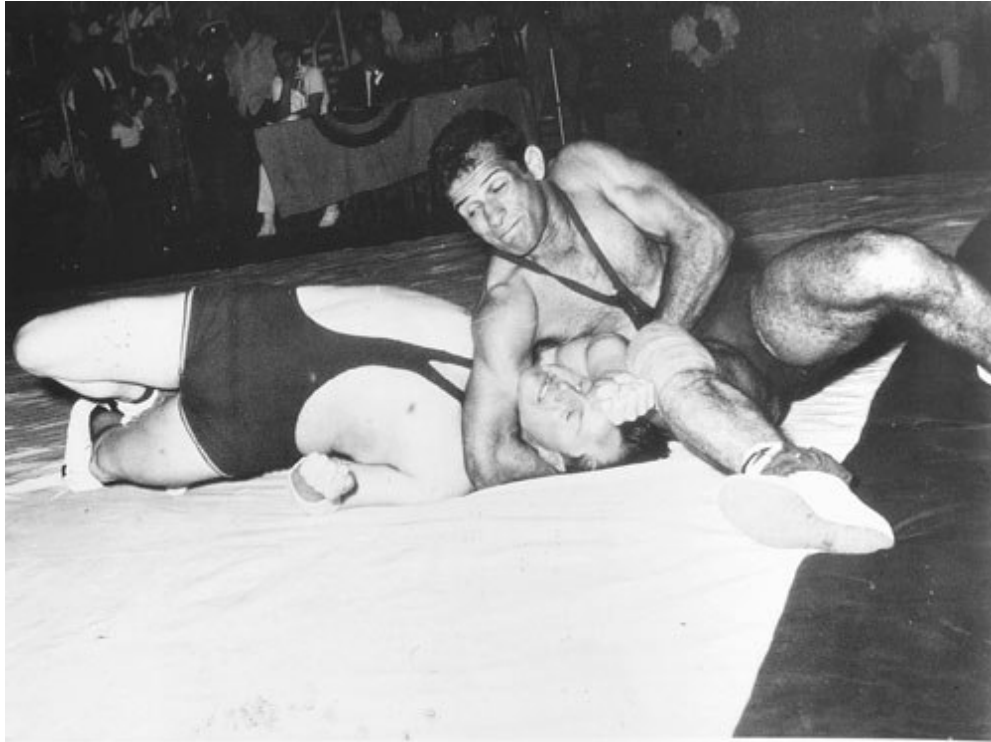
Αναλυτικά οι διακρίσεις του σε διεθνές επίπεδο ήταν οι εξής:

- **1965:** 1ος, Διεθνές τουρνουά (Βουκουρέστι)
9ος, Παγκόσμιο πρωτάθλημα (Τάμπερε)
4ος, Βαλκανικοί αγώνες (Βουλγαρία)
- **1967:** 2ος, Μεσογειακοί αγώνες (Τύνιδα)
- **1968:** 3ος, Ολυμπιακοί αγώνες (Μεξικό)
- **1969:** 3ος, Παγκόσμιο πρωτάθλημα (Καναδάς)
- **1970:** 1ος, Διεθνής συνάντηση Ελλάδα - Γαλλία (Μπορντό)
1ος, Διεθνής συνάντηση Ελλάδα - Γαλλία (Κλερμόν)
- **1971:** 1ος, Διεθνές τουρνουά (Τορίνο)
3ος, Παγκόσμιο πρωτάθλημα (Βουλγαρία)
- **1972:** 1ος, Διεθνές τουρνουά (Ισπανία)
1ος, Ευρωπαϊκό πρωτάθλημα (Πολωνία)
2ος, Ολυμπιακοί αγώνες (Μόναχο)
- **1974:** 1ος, Διεθνές τουρνουά (Καζαμπλάνκα)
- **1976:** 1ος, Διεθνές τουρνουά (Αίγυπτος)
1ος, Διεθνές τουρνουά (Ιταλία)
3ος, Ευρωπαϊκό πρωτάθλημα (Λένινγκραντ)
8ος, Ολυμπιακοί αγώνες (Μόντρεαλ)

Στις εσωτερικές διοργανώσεις και ειδικότερα στους Πανελληνίους αγώνες, ο Γαλακτόπουλος για να βοηθήσει τον Εθνικό αγωνίστηκε και στην Ελευθέρα. Συνολικά τη δεκαετία αυτή κατέκτησε 11 μετάλλια (επτά στην Ελληνορωμαϊκή και τέσσερα στην Ελευθέρα). Στην Ελληνορωμαϊκή πήρε 6 χρυσά (1964, 1965, 1966, 1967, 1968, 1969) και ένα χάλκινο μετάλλιο (1962). Στην Ελευθέρα τρία χρυσά (δύο το 1965 και ένα το 1966) και ένα χάλκινο (1962). Την δεκαετία 1970-79 ο Γαλακτόπουλος πήρε άλλα τέσσερα χρυσά μετάλλια στους Πανελληνίους (1970 - 1971 -1974 -1975).

ΠΩΣ ΕΦΘΑΣΕ ΣΤΑ ΟΛΥΜΠΙΑΚΑ ΜΕΤΑΛΛΙΑ

Στην Ολυμπιάδα των ρεκόρ, αυτή του 1968 στο Μεξικό, έλαμψε το «άστρο» του Γαλακτόπουλου.

Ο Π. Γαλακτόπουλος με μια από τις «σιδερένιες» λαβές του ετοιμάζεται να νικήσει ένα ακόμη αντίπαλο του.
(ΦΩΤΟ: ΙΕΝΔΙΟΜΕΝΟΙ ΦΩΤΟΓΡΑΦΗΤΕΣ)

Ο πρωταθλητής του Εθνικού σε ηλικία 23 ετών παρουσιάστηκε σε μεγάλη φόρμα και εξέπληξε τους πάντες, αφού δεν υπολογιζόταν ως υποψήφιος για την κατάκτηση κάποιου μεταλλίου.

Στην κατηγορία του, τα 70κ. άρχισε με εντυπωσιακές νίκες. Επικράτησε με πτώση του Μεξικάνου Γκονζάλες, του Γερμανού Κλάους, του Πολωνού Βαρκάτα και νίκησε στα σημεία τον Κορεάτη Κιο και τον Σοβιετικό Σαπούνοφ με 11-7. Στον κρίσιμο αγώνα για το χρυσό μετάλλιο έχασε με 5-4 στα σημεία από τον Ιάπωνα Μονεμούρα, τον οποίο αντιμετώπισε λίγη ώρα μετά από τον αγώνα με τον Σαπούνοφ. Το χάλκινο μετάλλιο κατακτήθηκε έπειτα από την ισοπαλία που έφερε με τον Γιουγκοσλάβο Χόρβατ.

Στο Μόναχο το 1972 όλοι γνώριζαν τον Γαλακτόπουλο, αφού είχε ήδη μία σειρά από μεγάλες διακρίσεις στο ενεργητικό του. Όμως και αυτός γνώριζε τους αντιπάλους του και επιπλέον είχε ... πείρα.

Μεγάλος αντίπαλος του ήταν ο Σοβιετικός Ιγουμένοφ, αλλά η «ζημιά» έγινε από τον Τσέχο Μάχα, ο οποίος αν και είχε ηττηθεί από τον Γαλακτόπουλο στο Ευρωπαϊκό και Παγκόσμιο πρωτάθλημα, του στέρησε το χρυσό μετάλλιο.

Ο Γαλακτόπουλος νίκησε με πτώση τον Βέλγο Μπένς, τον Φιλανδό Τάπιο, ήλθε ισόπαλος με τον Αυστριακό Μπέργκερ και πήρε ένα «μπάι». Με τον Ιγουμένοφ έφερε ισοπαλία 7-7, αλλά ο Σοβιετικός τραυματίστηκε και αποχώρησε των αγώνων. Έτσι ο δρόμος για το χρυσό μετάλλιο άνοιξε για τον Έλληνα πρωταθλητή. Στον

τελικό με αντίπαλο τον Μάχα, ο Γαλακτόπουλος έπαιρνε την πρώτη θέση στο βάθρο ακόμη και με ισοπαλία. Όμως έκανε λάθη και βρέθηκε να χάνει με 5-1 στα σημεία. Κατάφερε να μειώσει σε 5-3, αλλά δεν ισοφάρισε με αποτέλεσμα να κατακτήσει το αργυρό μετάλλιο. Ένα μετάλλιο που ήρθε έπειτα από 76 ολόκληρα χρόνια για τη χώρα μας, αφού το 1896, ήταν επίσης δεύτερος στην πάλη, και ο Τσίτας.

Ψέματα για την ηλικία του

Είπε ψέματα για την ηλικία του για να μπορέσει να βγάλει δελτίο αθλητή της πάλης στον Εθνικό. Ήταν 14 χρονών και στους τότε υπεύθυνους του συλλόγου εμφανίστηκε ως 15 ετών. Ο λόγος για τον Πέτρο Γαλακτόπουλο, μια από τις μεγαλύτερες μορφές του ελληνικού αθλητισμού.

«Όταν πήγα στον Εθνικό και είδα τους παλαιστές στην αρχή φοβήθηκα. Άκουγα στο ραδιόφωνο και διάβαζα στις εφημερίδες, ότι οι Έλληνες παλαιστές έχουν τις περισσότερες ελπίδες για διάκριση στους Ολυμπιακούς αγώνες της Ρώμης. Έτσι μου δημιουργήθηκε η επιθυμία να ακολουθήσω αυτό το άθλημα. Πήγα στον Εθνικό και είπα ψέματα για την ηλικία μου. Ήμουν 14 χρονών και για να βγάλω δελτίο έπρεπε να είχα κλείσει τα 15».

Μέσα σε τρία χρόνια από τότε που άρχισε τον αθλητισμό ο Πέτρος Γαλακτόπουλος κατάφερε να μπει στην εθνική ομάδα και το 1964 ήταν μέλος της αποστολής μας που μετείχε στους Ολυμπιακούς του Τόκιο. Πήρε μέρος σε όλες τις Ολυμπιάδες μέχρι και το 1976. «Προπονητές στον Εθνικό ήταν οι Πετμεζάς και Αρκουδέας, Αυτοί έβαλαν μία τάξη και έβγαλαν μια πολύ μεγάλη φουρνιά αθλητών».

Ο Πέτρος Γαλακτόπουλος ένιωθε το ίδιο σε όλους τους μεγάλους αγώνες όταν ανέβαινε στο βάθρο. «Πάντα υπήρχε η συγκίνηση», είπε ο Ολυμπιονίκης της πάλης. Η στιγμή πάντως, που θυμάται πολύ έντονα ήταν η τρομοκρατική ενέργεια που έγινε κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών αγώνων του Μονάχου το 1972. «Σταμάτησαν οι αγώνες για μια μέρα και όταν άρχισαν πάλι όλοι οι αθλητές ήταν επηρεασμένοι από το γεγονός που στιγμάτισε τη διοργάνωση».

Όσο για το μέλλον του αθλήματος του ο Πέτρος Γαλακτόπουλος τόνισε: «Νομίζω, ότι όλα τα ατομικά αθλήματα περνάνε κρίση. Δυστυχώς στη χώρα μας βαδίζουν προς τα πίσω. Οι διοικήσεις των ομοσπονδιών θα πρέπει να πάρουν τα πράγματα στα χέρια τους και να δώσουν σε όλα τα ατομικά αθλήματα τη θέση που τους αξίζει. Μέλλον υπάρχει, αλλά χρειάζεται δουλειά».

Ο Γαλακτόπουλος από το 1977 μέχρι το 1991 κατείχε το πόστο του προπονητή της Εθνικής ομάδας Ελληνορωμαϊκής και το επάγγελμα του είναι βιομήχανος.

ΑΛΛΑ «ΑΣΤΕΡΙΑ» ΤΗΣ ΠΑΛΗΣ

Αλλά εκτός από τον Γαλακτόπουλο υπήρξαν και άλλοι μεγάλοι παλαιστές που πρωταγωνίαστησαν και προσέφεραν διακρίσεις στο σύλλογο τη δεκαετία 1960-69. Όπως, ο Δημ. Σάββας, ο Βασ. Γανωτής, ο Ελ. Δαλμάρας, ο Νικ. Μουζάκης, ο Στ. Σπανουδάκης, ο Δημ. Γεωργόπουλος, ο Ευαγ. Φραγκιαδάκης, ο Δημ. Ραππάκης, ενώ συνέχισε για λίγα ακόμη χρόνια και ο Μιχ. Θεοδωρόπουλος.

Από τους παραπάνω, ο **Σάββας** κατέκτησε δύο μετάλλια σε Μεσογειακούς αγώνες (3ος το 1963 και 2ος το 1967 στα 78κ. της Ελληνορωμαϊκής), ήταν πρώτος στους Βαλκανικούς αγώνες του 1966 και τρίτος στην ίδια διοργάνωση το 1965. Ακόμη στους Ολυμπιακούς αγώνες του 1964 ήταν 10ος στα 70κ. της Ελληνορωμαϊκής και πρώτος στο διεθνές τουρνουά του Βουκουρεστίου (1964),

Στους Πανελλήνιους αγώνες, ο Σάββας κατέκτησε συνολικά **15 μετάλλια**. Δώδεκα χρυσά (επτά στην Ελληνορωμαϊκή, το 1962, το 1963, το 1964, το 1966, το 1967, το 1968, το 1969, πέντε στην Ελευθέρα, το 1960, το 1961, το 1963, το 1965, το 1966) και τρία αργυρά (δύο στην Ελληνορωμαϊκή, το 1960, 1965 και ένα στην Ελευθέρα το 1962).

Ο **Βασ. Γανωτής**, άλλη μία εξέχουσα μορφή της πάλης σημείωσε τη σημαντικότερη επιτυχία του στους Ολυμπιακούς αγώνες του 1964, όταν ήταν 7ος στα 52κ. της Ελληνορωμαϊκής. Η μεγάλη αυτή διάκριση είχε σαν αποτέλεσμα να ανακηρυχτεί από τον ΠΣΑΤ καλύτερος αθλητής της χρονιάς στην πάλη. Αγωνιζόμενος στην ίδια κατηγορία ο Γανωτής πέτυχε και άλλες μεγάλες διακρίσεις. Έτσι στους Πανευρωπαϊκούς αγώνες του 1968 ήταν 4ος, στους Μεσογειακούς του 1967 ήταν 2ος και του 1963, τέταρτος και στους Βαλκανικούς αγώνες του 1965, 1966, τρίτος.

Στους Πανελλήνιους αγώνες σάρωσε τα χρυσά μετάλλια στα 52κ και δεν μπορούσε κανένας να τον απειλήσει. Κατέκτησε συνολικά 11 μετάλλια. Δέκα χρυσά, από τα οποία τα εννέα στην Ελληνορωμαϊκή (1960, 1961, 1962, 1963, 1964, 1966, 1967, 1968, 1969), και το άλλο στην Ελευθέρα (1962). Ακόμη πήρε ένα χάλκινο στην Ελευθέρα το 1966. Ο Βασ. Γανωτής επανέλαβε την επιτυχία του 1964, το 1972 στους Ολυμπιακούς του Μονάχου, όπου πήρε και πάλι την 7η θέση στην κατηγορία του. Ακόμη ήταν 1ος στα διεθνή Τουρνουά Αιγύπτου (1963), Γαλλίας (Μπορντό και Κλερμόν Φεράν), 1970 και στην συνάντηση Ελλάδας - Γαλλίας την ίδια χρονιά. Δεύτερος στο διεθνές τουρνουά Γιουγκοσλαβίας (1972) και τέταρτος σ' αυτό του Βουκουρεστίου (1964),

Ο **Νικ. Μουζάκης**, που άρχισε να διακρίνεται στο τέλος της δεκαετίας, κατέκτησε χάλκινο μετάλλιο στους Μεσογειακούς αγώνες του 1967 στα 87κ. της Ελληνορωμαϊκής, ήταν 4ος στους Βαλκανικούς αγώνες του 1966, αναδείχθηκε δύο

φορές πρώτος Πανελληνιονίκης (το 1968 στα 97κ. της Ελληνορωμαϊκής και το 1969 στα 90κ. της Ελληνορωμαϊκής) και μία δεύτερος (το 1967 στα Βαρέα Βάρη της Ελληνορωμαϊκής).

Ο **Δημ. Γεωργόπουλος** ήταν 4ος ατούς Μεσογειακού του 1963 (57κ. Ελευθέρας) και 3ος στους Βαλκανικούς αγώνες της ίδιας χρονιάς, στην ίδια κατηγορία Ακόμη στους Πανελλήνιους αγώνες πήρε τρία αργυρά μετάλλια (1961 Ελευθέρα, 1962 Ελληνορωμαϊκή και Ελευθέρα) και ένα χάλκινο (1961 Ελληνορωμαϊκή).

Ο **Ελευθ. Δαλμάρας** ήταν τέσσερις φορές πρώτος Πανελληνιονίκης (1964 - 97κ. Ελευθέρας, 1965 - 97κ. Ελευθέρας, 1967 - 87κ. Ελληνορωμαϊκής, 1968 - 97κ. Ελευθέρας), δυο φορές δεύτερος (1965 - 87κ. Ελληνορωμαϊκής, 1966 - 87κ. Ελληνορωμαϊκής) και μία τρίτος (1964, πάλι στα 87κ. της Ελληνορωμαϊκής). Διετέλεσε και πρωταθλητής πυγμαχίας.

Ο **Ε. Φραγκιαδάκης** που συνέχισε και αυτή τη δεκαετία κατέκτησε χάλκινο μετάλλιο στους Βαλκανικούς αγώνες του 1963, ενώ στους πανελλήνιους ήταν πρώτος το 1963 και δύο φορές δεύτερος (το 1960 στην Ελληνορωμαϊκή και το 1963 στην Ελευθέρα).

Με ανάλογη επιτυχία συνέχισαν και άλλοι δύο παλαιστές. Ο **Μ. Θεοδωρόπουλος** και ο **Δ. Ραπτάκης**, Ο πρώτος πήρε τρία χρυσά μετάλλια στους Πανελλήνιους αγώνες (το 1960 στην Ελληνορωμαϊκή και το 1961 στην Ελληνορωμαϊκή και στην Ελευθέρα) και ένα αργυρό το 1962. Ο δεύτερος κατέκτησε ένα χρυσό μετάλλιο (1960, Ελευθέρα), δύο αργυρά (1961 - Ελευθέρα, 1963 - Ελληνορωμαϊκή) και ένα χάλκινο (1965 - Ελευθέρα).

Από τους υπόλοιπους παλαιστές, τέσσερα μετάλλια σε Πανελλήνιους αγώνες κατέκτησε ο **Στ. Σπανουδάκης** (δύο χρυσά το 1966 και το 1969 και ισάριθμα χάλκινα το 1965 και το 1967), τρία ο **Πολ. Κουτελιδάκης** (όλα αργυρά, το 1964, 1965, 1968), δύο ο **Κων. Μπούτρης** (τρίτος το 1963 και δεύτερος το 1965), ο **Κων. Μαρινάκης** (δεύτερος το 1964 και τρίτος το 1969).

Ο **Α. Κουτσογεωργόπουλος** (δεύτερος το 1965 και τρίτος το 1968), ο **Ζ. Κουτελιδάκης** (τρίτος το 1966 και το 1967) και ο **Αναστ. Πιπερίδης** (δεύτερος το 1966 και το 1969) και από ένα οι Γ. Χρονόπουλος (πρώτος το 1960), Γ. Βαρθαρήγος (δεύτερος το 1960), Δ. Τσουκαλάς (τρίτος το 1960), Γ. Βερύκιος (δεύτερος το 1961), Γ. Μαυρομμάτης (τρίτος το 1961), Π. Παναγόπουλος (τρίτος το 1961), Κ. Κυριακού (τρίτος το 1963), Γ. Αρμπίλιας (δεύτερος το 1964), Γ. Σιώτης (πρώτος το 1967), Δ. Κραθαρίτης (τρίτος το 1967), Εμμ. Κουμεντάκης (τρίτος το 1965), Φ. Σιδέρης (τρίτος το 1968), Θ- Κούτρας (τρίτοι το 1967), Ι. Κωτσάκης (τρίτος το 1967), Στ. Μυγιάκης (δεύτερος το 1969).

Ιδιαίτερη αναφορά αξίζει να γίνει για τον μεγάλο δάσκαλο της πάλης **Παναγιώτη Αρκουδέα**. Παλαιστής και προπονητής του τμήματος πάλης του Ε.Γ.Σ. από το 1958, ξεχώρισε για την εργατικότητα, το ήθος και τη μεγάλη του αγάπη στο σύλλογο, τον οποίο συνεχίζει να υπηρετεί, με άριστα αποτελέσματα. Μύησε στην πάλη εκατοντάδες νέα παιδιά και απ' τα χέρια του πέρασαν Ολυμπιονίκες Παγκόσμιοι πρωταθλητές και πρωταθλητές Ευρώπης. Διετέλεσε προπονητής της Εθνικής ομάδας Ελληνορωμαϊκής και Ελευθέρως πάλης.

Ο προπονητής των Ολυμπιονικών

Ξεκίνησε αθλητισμό στην Πολωνία το 1960 και αγωνίστηκε και με την Εθνική ομάδα. Ο Δημήτρης Σάββας είναι ένας από τους μεγαλύτερους παλαιστές του Εθνικού, που προσέφερε πολλές διακρίσεις στη χώρα μας,

«Όταν ήρθα στην Ελλάδα το 1959, ο Ανδρέας Βγενόπουλος που ήταν τότε στον Παναθηναϊκό μου είπε να γραφτώ στον Εθνικό, που είχε καλό τμήμα πάλης», θυμάται ο Δημήτρης Σάββας.

Εκπροσώπησε τη χώρα μας σε Βαλκανικούς αγώνες, Ευρωπαϊκά και Παγκόσμια πρωταθλήματα και βέβαια πήρε μέρος σε Ολυμπιακούς αγώνες. «Υπήρξαν πολύ καλές στιγμές στην καριέρα μου, ως αθλητής και δεν μπορώ να ξεχωρίσω κάποια από αυτές», τόνισε ο παλιός πρωταθλητής της πάλης. Αυτό, πάντως που έχει μείνει στη μνήμη του Δημήτρη Σάββα είναι τα μετάλλια που κέρδισαν στους Ολυμπιακούς αγώνες οι Μυγιάκης, Χολίδης και Θανόπουλος, τους οποίους προπονούσε ο ίδιος. «Γύμναζα και τους τρεις ολυμπιονίκες μας. Όταν ανέβηκαν στο βήθρο των νικητών δεν περιγράφονται με λόγια τα αισθήματα που ένιωσα», είπε χαρακτηριστικά ο Δημήτρης Σάββας.

Όσο για το αν υπάρχει μέλλον στο άθλημα των ολυμπιονικών, ο πρώην υπαρχηγός του Πυροσβεστικού Σώματος, τόνισε: «Νομίζω ότι υπάρχει κρίση στην πάλη. Για να βγουν μεγάλοι αθλητές χρειάζεται πολύ δουλειά και μεγαλύτερο ενδιαφέρον απ' όλους τους φορείς».

Ο Δημήτρης Σάββας έκανε μεγάλη καριέρα στο Πυροσβεστικό Σώμα, όπου υπηρέτησε επί 30 χρόνια. Χρημάτισε περιφερειάρχης Αττικής με το βαθμό του ταξιάρχου και με το βαθμό του υποστρατήγου ως υπαρχηγός της Πυροσβεστικής, μέχρι τον Μάιο του 1992 οπότε και παραιτήθηκε.

Θα πρέπει να τονίσουμε ιδιαίτερα ότι, από την αρχή της δεκαετίας του '60, άρχισε το κύμα μεταγραφών των αθλητών από την επαρχία στους συλλόγους εκείνους της Αθήνας, που είχαν οικονομική δύναμη. Η αρχή του επαγγελματία αθλητή, με τις οικονομικές απαιτήσεις από τους συλλόγους, είχε γίνει. Η κατάρρευση

του "ευ αγωνίζεσθαι" ήταν θέμα χρόνου. Ο Εθνικός ΓΣ πιστός στις αρχές του και στο δόγμα του Ιωάννη Χρυσάφη, "...ο μαζικός και κοινωνικοποιημένος αθλητισμός, προσφέρει στη χώρα πολύ περισσότερο από τον ελιτιστικό πρωταθλητισμό" δεν παρακολούθησε τους άλλους συλλόγους.

Συνέχισε να καλλιεργεί τον αθλητισμό στις εγκαταστάσεις του με γνώμονα παράλληλα με την άθληση, την ανάπτυξη της προσωπικότητας των αθλητών του και την καταξίωσή τους στην κοινωνία.

ΟΙ ΔΕΚΑΕΤΙΕΣ ΤΟΥ '70 ΚΑΙ ΤΟΥ '80

Την δεκαετία του 1970, το τμήμα της πάλης προσέφερε τις εντυπωσιακότερες διακρίσεις στον Εθνικό Γ.Σ., τόσο στο εσωτερικό, όσο και στο διεθνή χώρο, με Ολυμπιακά, παγκόσμια, ευρωπαϊκά και μεσογειακά μετάλλια.

Σ' αυτή τη δεκαετία, ο Εθνικός Γ.Σ. με προπονητή τον Γ. Μπία, δημιούργησε ένα πανίσχυρο τμήμα κολύμβησης, κυρίως στις γυναίκες που είχε πρωταγωνιστικό ρόλο στα πανελλήνια πρωταθλήματα με κυρίαρχη μορφή την Ελένη Αυλωνίτου στις γυναίκες και τον Νίκο Μόρφη στους άνδρες, ο οποίος κατέκτησε και το χρυσό μετάλλιο στο Παγκόσμιο Μαθητικό Πρωτάθλημα στην Ορλεάνη.

Στο στίβο, στους άνδρες και στις γυναίκες υπήρχε σημαντικός αριθμός πρωταθλητών με πανελλήνιες νίκες και ρεκόρ με επικεφαλής τον Στ. Μέρμιγκα, ο οποίος κατέκτησε την πρώτη θέση στα 800 μ. στο Ευρωπαϊκό Κύπελλο "ΜΠΡΟΥΝΟ ΤΖΑΟΥΛΙ".

Η δεκαετία του '80 μπορεί να χαρακτηριστεί χρυσή για τον Εθνικό Γ.Σ., λόγω των εκπληκτικών επιτυχιών των αθλητών του, κυρίως στην πάλη, στην πυγμαχία και στην κολύμβηση. Το Δ.Σ. του συλλόγου κατόπιν πρόσκλησης Κώστα Γιαταγάνα σε παλιούς πρωταθλητές του Εθνικού Γ.Σ., ανανεώθηκε και με πρόεδρο τον νυν Πρόεδρο της Δημοκρατίας Κάρλο Παπούλια, προσπάθησε να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις αναγέννησης των αθλητικών τμημάτων.

Βέβαια πάντα μέσα στο πνεύμα του ερασιτεχνικού αθλητισμού και του ευ αγωνίζεσθαι.

Το εγχείρημα ήταν δύσκολο δεδομένων των συνθηκών που επικρατούσαν στον ελληνικό κλασικό αθλητισμό (κυνήγι των ρεκόρ με οικονομικά ανταλλάγματα, χρήση απαγορευμένων ουσιών ως συμπληρώματα διατροφής κλπ., άκρατος επαγγελματισμός στα ομαδικά αθλήματα).

Βασική προϋπόθεση για την αναγέννηση του ΕΓΣ, θεωρήθηκε ο εκσυγχρονισμός των αθλητικών εγκαταστάσεων του Συλλόγου, ύστερα από εισήγηση του εφόρου του στίβου και μέλος του Δ.Σ. αρχιτέκτονος Νικ. Δεσποτίδη. Το Δ.Σ. ανέθεσε στον Ν. Δεσποτίδη, την ευθύνη της τεχνικής κάλυψης του όλου έργου

(εκπόνηση μελέτης, η οποία να είναι συμβατή με το χώρο του Ολυμπίου και ταυτόχρονα να καλύπτει τις ανάγκες του συλλόγου - όπως είχαν διαμορφωθεί, έκδοση Προεδρικού Διατάγματος που να επιτρέπει την κατασκευή νέων εγκαταστάσεων στο υπάρχον περιγράμμα, έκδοση οικοδομικής αδείας).

Η απόφαση του Δ.Σ. να δοθεί ιδιαίτερο ενδιαφέρον στα ατομικά αθλήματα και με την πρόσληψη αξιόλογων προπονητών έφερε αποτέλεσμα.

Στο πάνθεον των μεγάλων μορφών των αθλητισμού μας αναγράφηκαν τα ονόματα των Στ. Μυγιάκη Χρυσού Ολυμπιονίκη, Δημ. Θανόπουλου Αργυρού Ολυμπιονίκη, του Κώστα Αρκουδέα 3η θέση στο παγκόσμιο πρωτάθλημα παιδών στην Ελληνορωμαϊκή Πάλη, του Γ. Τσαχάκη αργυρό μετάλλιο στους πανευρωπαϊκούς στην πυγμαχία, του Χαρ. Παπανικολάου ο οποίος αναδείχθηκε σε κορυφαίο κολυμβητή της δεκαετίας με σημαντικές επιτυχίες στις ευρωπαϊκές, μεσογειακές και βαλκανικές διοργανώσεις, σαρώνοντας τα μετάλλια και τα ρεκόρ στα πανελλήνια πρωταθλήματα.

Αντίστοιχες επιτυχίες με τον Χαρ. Παπανικολάου στην κολύμβηση τις δεκαετίες του '80 είχε το μεγάλο αστέρι του Εθνικού Γ.Σ. η Βιβή Πρωτόπαππα. Συνολικά τα τέσσερα χρόνια που αγωνίσθηκε κατέρριψε 22 πανελλήνια ρεκόρ έχοντας σημαντικές διακρίσεις σε ευρωπαϊκά πρωταθλήματα.

Στο στίβο το αστέρι ήταν ο Στέλιος Μπίσμπας, ο οποίος κατέρριψε το πανελλήνιο ρεκόρ των 110 μ. εμπόδια και ο Σάββας Σαριτζόγλου ο οποίος εμφανίσθηκε στο τέλος της δεκαετίας και κατάφερε να πάρει το αργυρό μετάλλιο στους Πανευρωπαϊκούς εφήβων το 1989.

Την δεκαετία του 1980 ο Εθνικός Γ.Σ. ιδρύει δύο νέα τμήματα, τα οποία έμελλε να πρωταγωνιστήσουν στην συνέχεια. Το τμήμα του Τζούντο, το οποίο αρχικά το αποτελούσαν φοιτητές του Πολυτεχνείου και το τμήμα του Μοντέρνου Πένταθλου.

Η ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΤΟΥ 1990 "ΤΑ 100 ΧΡΥΣΑ ΧΡΟΝΙΑ"

Το Δ.Σ. αποφάσισε να εκδώσει πολυτελή τόμο με την ιστορία του Εθνικού Γ.Σ. επί τη επετείου των 100 χρόνων. Τα κείμενα έγραψαν οι Λινάρδος, Σκύφτας, Γιαννάκης. Δαπάνη Επιτροπής Ολυμπιακών Αγώνων. Έγινε τελετή στο ξενοδοχείο Κάραβελ και βραβεύτηκαν όλοι οι επιζώντες πρωταθλητές του Συλλόγου.

Το φαινόμενο της εξαγοράς των αθλητών από συλλόγους οικονομικά ισχυρούς με την ανοχή των αθλητικών αρχών και η αποψίλωση των συλλόγων που καλλιεργούσαν τον ερασιτεχνικό αθλητισμό, από τους πρωταθλητές τους, έπληξε καίρια τον Εθνικό Γ.Σ.

Το τμήμα κολύμβησης σχεδόν διελύθη μετά την αποχώρηση 20 και πλέον πρωταθλητών του συλλόγου. Τα τμήματα στίβου, πάλης, πυγμαχίας που άλλοτε

πρωταγωνιστούσαν, περιέπεσαν στην μετριότητα. Τα τμήματα μπάσκετ και βόλλευ δεν μπόρεσαν να ακολουθήσουν την επαγγελματοποίηση των αθλημάτων αυτών, έχοντας πρόσθετο μειονέκτημα, την έλλειψη κλειστής αίθουσας.

Μετά το 1997, έχοντας η Ελλάδα αναλάβει επίσημα την διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων 2004, το Δ.Σ. του Εθνικού Γ.Σ., θεώρησε ότι ήταν η τελευταία ευκαιρία να γίνει ο εκσυγχρονισμός των αθλητικών του εγκαταστάσεων και μέσω αυτών να δημιουργηθούν οι συνθήκες εκείνες που θα φέρουν την πολυπόθητη ανάκαμψη των αθλητικών τμημάτων του συλλόγου.

Ο στόχος ήταν οι εγκαταστάσεις του συλλόγου να ενταχθούν στο επίσημο πρόγραμμα των έργων των Ολυμπιακών αγώνων του 2004. Το βάρος της επίτευξης του στόχου αυτού, ανέλαβαν και πραγματοποίησαν το 2003-2004 ο Πρόεδρος Κάρλος Παπούλιας και ο Γεν. Γραμματέας Νίκος Δεσποτιδής.

Η επίτευξη του στόχου αυτού δεν ήταν καθόλου εύκολη.

α. Ο σύλλογος έπρεπε να πετύχει την ενσωμάτωση στις εγκαταστάσεις του χώρου που είχε παραχωρήσει την δεκαετία του '50 στο Χορόδραμα για 50 χρόνια και τώρα λειτουργούσε ως ιδιωτικό χοροδιδασκαλείο.

β. Να δημιουργήσει τις συνθήκες εκείνες ώστε η αθλητική ηγεσία της χώρας να εντάξει τις εγκαταστάσεις του Εθνικού Γ.Σ. ως επίσημο προθερμαντήριο για τους Ολυμπιακούς Αγώνες Αθήνα 2004.

Για περισσότερο από δύο χρόνια οι εγκαταστάσεις του Εθνικού Γ.Σ. ήταν κατειλημμένες. Το φυτώριο εξαφανίστηκε. Οι αθλητές των διαφόρων αθλημάτων εγυμνάζοντο σε άλλους χώρους. Στα τέλη του 2004, μετά την λήξη των Ολυμπιακών και Παραολυμπιακών αγώνων, η Επιτροπή του 2004 παρέδωσε τις νέες εγκαταστάσεις στη διοίκηση του συλλόγου.

Σήμερα ο Εθνικός Γ.Σ. έχοντας πλήρως ανακαινισμένες και σύγχρονες εγκαταστάσεις, συνεχίζει την προσφορά του στον Ελληνικό Αθλητισμό.

Καλλιεργεί τον ερασιτεχνικό αθλητισμό στα αθλήματα : Στίβος, Πάλη, Πυγμαχία, Κολύμβηση, Ξιφασκία, Σκοποβολή, Μοντέρνο Πένταθλο, Τζούντο, Άρση Βαρών, Τοξοβολία, Μπάσκετ και Βόλλευ.

Στόχος είναι η ανάπτυξη φυτωρίων σε όλα τα αθλήματα. Η μύηση των νέων αυτών στον αθλητισμό του ευ αγωνίζεσθαι και τον πολιτισμό και η καταξίωσή τους ως επιφανή στελέχη στον Αθλητισμό και την Κοινωνία.